

Yrkande angående – Redovisning av uppdrag att ta fram en barnrättsplan

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Förslag till barnrättsplan 2022–2024 återremitteras till stadsledningskontoret för omarbetning av planen med revidering enligt följande:
 - a) Insatser för att konkret förbättra barns livsvillkor och tillgodogörande av sina rättigheter ska prioriteras framför interna processer, kompetenshöjning och metodutveckling. Områden som ska mötas av insatser på kort sikt är: barnfattigdom, hedersförtryck, psykisk ohälsa, mobbing, gängrekrytering, hot och våld och språkutveckling.
 - b) Syftet med planen ska vara konkret och ange planens funktion att säkerställa barns rättigheter på kort och på längre sikt.
 - c) Förslaget ska ange uppskattad kostnad för de föreslagna insatserna.
2. Förslag på barnrättsplan 2022–2024 ska remitteras till Göteborgs Stads råd för funktionshinderfrågor för synpunkter.

Yrkandet

Vi ser en risk för att planen leder till mer byråkrati med dess snäva fokus på kompetenshöjning, mer intern samverkan och mer utvecklingsarbete. Förslaget utgår från antagandet att kunskapsbrist förklarar varför barn inte får sina behov tillgodosedda. Så är det säkert till viss del men vi tror att det finns andra, mer avgörande, faktorer exempelvis ekonomiska svårigheter, hederskultur, otrygghet och segregation.

Förslaget utelämnar allvarliga problem med barn som lever under knappa ekonomiska förutsättningar och hamnar i socialt utanförskap, som utsätts för hedersförtryck, som förnedringsrånas av andra barn, blir rekryterade av kriminella gäng, som blir slagna av sina föräldrar, mobbing, barn med psykisk ohälsa eller som lever med föräldrar som har psykisk ohälsa eller missbruksproblem, barn som inte ges möjlighet att utveckla ett fullgott språk. Barn med utländsk bakgrund nås i lägre grad av socialtjänstens frivilliga insatser, delvis beroende på föräldrarnas rädsla och motstånd. Detta ökar risken för tvångsomhändertaganden eller att barn blir helt utan stödinsatser. Pågående desinformationskampanjer i främst arabiskspråkiga medier riktade mot svensk socialtjänst belyser behovet av ett tydligare barnrättsperspektiv inom stadens integrationsarbete.

Vi vill att planen revideras med en prioriteringsordning med insatser på kort sikt och på längre sikt. Insatserna på kort sikt ska beröra de akuta samhällsproblem som idag bidrar till barns utsatthet: barnfattigdom, hedersförtryck, gängrekrytering, otrygghet, mobbing,

psykisk ohälsa, hot och våld samt språkutveckling. Det är inom dessa områden vi idag har riktigt allvarliga problem, där akuta insatser måste in för att fler barn ska må bra, klara skolan och få goda framtidsutsikter. Nämnder och bolag ska prioritera de akuta insatserna och ge förslag på åtgärder inom respektive verksamhet.

Kompetenshöjande insatser och metodutveckling bör hamna längre ner i en sådan prioritering. Många anställda, exempelvis lärare och socialsekreterare, är utbildade inom barnrätt, arbetar dagligen utifrån ett barnrättsperspektiv och utvecklar dagligen sin kompetens och erfarenhet inom barnrätt. Lärare och socialsekreterare gör större nytta för barns rättigheter ute i fält och i klassrummet än om de sitter i konferensrummet.

Med det fokus som nu föreligger på intern process- och metodutveckling är en trolig följd att fler utvecklingsledare anställs och externa konsulter köps in för att klara ett ständigt svällande uppdrag. Detta är inte rätt prioritering att göra med göteborgarnas skattepengar. Stadens resurser bör i största möjliga mån gå till fler anställda i välfärden med bättre löner och villkor – det är investeringar som på riktigt stärker barns rättigheter.

Återremissyrkande angående – Redovisning av uppdrag att ta fram en barnrättsplan.

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Stadsledningskontoret får i uppdrag att komplettera planen i enlighet med remissinstansernas synpunkter som inte redan omhändertagits samt i enlighet med det som framkommit i Kommunstyrelsens barnbokslut för 2021.
2. Stadsledningskontoret får i uppdrag att återkomma med en redovisning av behov av resurstilldelning för att kunna säkerställa utvecklingsarbetet med planen i nämnder och bolag.

Yrkandet

Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen lag i Sverige. Lagen ställer höga krav på vuxna att se till att barn, både som grupp och enskilda individer, får sina rättigheter tillgodosedda. Det är inte bara de verksamheter som riktar sig direkt till barn som behöver utveckla sitt barnrättsperspektiv, utan hela staden måste ta ansvar. Det är därför mycket bra att staden nu tar fram en stadenövergripande barnrättsplan.

Förslaget som nu presenteras innehåller relevanta och ambitiösa insatser som kommer att bidra till att barns rättigheter stärks. Det är dock viktigt att barnrättsperspektivet hålls ihop i sin helhet och resonemanget om målkonflikter och eventuella kompensatoriska åtgärder fördjupas och problematiseras ytterligare.

Flera remissinstanser bedömer att planen behöver ett tydligare fokus på barn i utsatta situationer för att säkerställa lika rättigheter till varje barn och att planen saknar ett minoritetsperspektiv. Även det intersektionella perspektivet behöver beaktas. Det framkommer även synpunkter om att planen ska betona att kunskap om barn i utsatta livssituationer särskilt ska prioriteras.

I årets barnbokslut framkommer dessutom att barnkonsekvensanalyser ibland brister genom att de inte utgår från barns olika förutsättningar. Detta riskerar att osynliggöra barn utifrån olika minoritetsperspektiv. Det framkommer även att den kvalitativa uppföljningen behöver utvecklas då kvantitativa data inte belyser barn utifrån olika diskrimineringsgrunder och minoritetsperspektiv. Då kvantitativa data saknas i stor

utsträckning vad gäller flertalet diskrimineringsgrunder finns det blinda fält på grund av avsaknad av statistik eller bra metoder för att direkt inhämta barns åsikter i frågor.

Stadsledningskontoret har i viss mån reviderat förslaget till barnrättsplan med utgångspunkt i dessa synpunkter. I utgångspunkterna framgår nu även att barnkonventionen belyser barn med vissa livsvillkor och att dessa rättigheter bör ingå i den helhetssyn som planen eftersträvar. Stadsledningskontoret har även reviderat skrivningarna i vissa av planens insatser, för att tydliggöra att barn i utsatta situationer, barn som avviker från normen eller särskilt identifieras i barnkonventionen särskilt ska beaktas vid planens insatser. Det krävs dock ett tydligare fokus genomgående i planen samt tydligare insatser för att dessa viktiga perspektiv ska tillgodoses. Inte minst för att det intersektionella perspektivet ska tillgodoses.

Ytterligare en synpunkt som lämnats i remissvaren är att det i planen behöver tydliggöras att samverkan med externa parter är avgörande för barnets rättigheter. Vision tillägger att det i staden finns brister i samarbetet mellan socialtjänst, polis, fritid och skola och att insatserna inte har effekt på de mer komplexa ärendena. Dessa synpunkter har inte omhändertagits i tillräcklig utsträckning. Planen innehåller i sin nuvarande form övergripande skrivningar om vikten av samverkan med externa parter. Det behöver dock tydliggöras att insatserna och ansvarsfördelning vid samverkan omfattar externa parter såväl som stadens egna verksamheter.

Ungdomsfullmäktige har lämnat synpunkter om att det är viktigt att unga fortsatt blir delaktiga i arbetet med barns rättigheter i staden. När barnboksluten ska tas fram och redovisas varje år bör barnen också vara delaktiga i det arbetet. Detta tas upp i den tentativa uppföljningsmodell för barnrättsplanen och barnbokslutet. Det behöver också tydliggöras i planens insatser.

I SACOs remissvar betonar organisationen elevhälsans svårigheter med hög personalomsättning och svårigheter att rekrytera erfaren personal. De påtalar vidare att det idag inte finns förutsättningar för medarbetarna att uppnå barnkonventionen och att politiken måste ha ett barnperspektiv när de lägger sin budget. Det behövs därför en redovisning av behov av resurstilldelning för att kunna säkerställa utvecklingsarbetet med planen i nämnder och bolag.

Vi anser att barnrättsplanen behöver kompletteras i enlighet med synpunkterna från remissinstanserna samt med en redovisning av behov av resurstilldelning.

Tilläggsyrkande

2022-02-04

Ärende nr 2.1.3

Yrkande angående – Redovisning av uppdrag att ta fram en barnrättsplan

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Planen ska under rubriken **Trygghet** belysa och inkludera de barn i Göteborgs stad som utnyttjas och rekryteras av kriminella, samt barn som utsätts för kränkande händelser, såsom mobbing, rån och förnedring.
2. Redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag 2020-06-16 § 20 att ta fram en stadenövergripande barnrättsplan antecknas och förklaras därefter fullgjort.
3. Göteborgs Stads barnrättsplan 2022–2024, i enlighet med bilaga 5 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, antas.

Yrkandet

En stadenövergripande barnrättsplan med föreslagen inriktning ger ett tydligt fokus på barns individuella rättigheter och på de områden som kommunen kan påverka. Planen väntas ge positiva effekter på barn och ungas egen upplevelse av delaktighet och nöjdhet med fritid, utbildning, hälsa och **trygghet**. En barnrättsplan för Göteborg måste innehålla realism och spegla hur staden ser ut i många utsatta områden.

Åtskilliga är de fall i Göteborg där vi läser om hur barn i Göteborg gör andra barn illa. Fenomenet där barn rånar barn, där barn misshandlar och förnedrar barn har ökat kraftigt. Vi har även barn i Göteborg som utpressas och tvingas delta i kriminella gärningar. Eftersom det krävs att någon under 18 år är misstänkt på synnerliga skäl för att kunna häktas försvåras polisens utredningsarbeten. Gärningsmännen har upptäckt att det är lätt att komma undan med brott. Det är också en helt annan tystnadskultur bland ungdomar idag. De pratar inte med polisen, de pratar inte med föräldrarna, man "golar" inte på varandra. På så vis kan unga omyndiga gärningsmän fortsätta utöva dessa övergrepp mot barn. Barn som kommit i våldsverkarens väg går ofta inte vidare i läkprocessen om de inte får någon som helst upprättelse

Det är sverigedemokraternas fasta övertygelse att majoriteten av göteborgarna, oavsett bakgrund och ålder är skötsamma, hederliga medborgare som försöker få sin vardag att gå ihop. För alla stadens barn som växer upp med drömmar och förhoppningar, måste det råda en nolltolerans mot rekrytering av barn in i kriminaliteten, grov mobbing och våld sinsemellan barn. Det är relevant och av vikt vid införandet av en barnrättsplan att dessa högst verkliga problem tas med i planen.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-01-13

Diarienummer 1109/20

Handläggare

Helena Österlind

Telefon: 031-368 02 28

E-post: helena.osterlind@stadshuset.goteborg.se

Redovisning av uppdrag att ta fram en barnrättsplan

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige

1. Redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag 2020-06-16 § 20 att ta fram en stadenövergripande barnrättsplan antecknas och förklaras fullgjort.
2. Göteborgs Stads barnrättsplan 2022–2024, i enlighet med bilaga 5 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, antas.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige gav 2020-06-16 § 20 kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en stadenövergripande barnrättsplan. Syftet med planen var att öka den kommuncentrala styrningen samt höja kompetensen och ambitionsnivån inom område barnrätt.

Kommunstyrelsen beslutade 2021-06-16 § 519, att remittera förslaget till barnrättsplan till ett urval av nämnder och styrelse, kommunstyrelsens råd, Ungdomsfullmäktige samt externa aktörer. Av de 29 inkomna remissvaren är det fyra som avstyrker förslaget till plan.

Vid genomgången av remissvaren framkommer att barnrättsplanen upplevs innehålla relevanta och ambitiösa insatser som bedöms bidra till att barns rättigheter stärks. Planens mål och insatser bedöms genomförbara. Flera remissinstanser bedömer dock att planen behöver ett tydligare fokus på barn i utsatta situationer för att säkerställa lika rättigheter till varje barn. Remissinstanserna efterfrågar även stöd i implementeringen av plan och barnbokslut.

Stadsledningskontoret har utifrån remissvaren gjort förtydliganden och revideringar i förslaget till barnrättsplan. Revideringarna syftar till att tydliggöra att rättigheterna i konventionen ska tillförsäkras varje barn, oavsett barnets eller vårdnadshavarens behov och förutsättningar, samt till att stödja det operativa arbetet med planen i nämnder och styrelser.

Stadsledningskontorets bedömning är att en stadenövergripande barnrättsplan med föreslagen inriktning ger ett tydligt fokus på barns individuella rättigheter och på de områden som kommunen kan påverka. Planen väntas ge positiva effekter på barn och ungas egen upplevelse av delaktighet och nöjdhet med fritid, utbildning, hälsa och trygghet.

Bedömning ur ekonomisk dimension

I förutsättningarna till budget 2022–2024 lyfter stadsledningskontoret barnrättsplanen som en kostnadspåverkande faktor utan att nämna ett specifikt belopp. Syftet med planen är att öka den kommungemensamma styrningen samt höja kompetensen och ambitionsnivån inom området. Att åstadkomma kompetenshöjning och ambitionshöjningar med arbetet kommer att innebära ökade kostnader för staden som helhet. Även kostnaderna för insatserna i planen är beroende av ambitionsnivån.

Insatser för styrning och ledning inom området bedöms primärt rymmas inom nämndernas och styrelsernas ordinarie budgetram. I det fall förvaltningen/bolaget identifierar brister som kräver extra resurser att åtgärda får dessa kostnader hanteras inom ramen för den ordinarie budgetprocessen.

Förslagen kring kompetenshöjande insatserna utgår från olika nivåer. Beträffande den grundläggande kompetensen som kommunstyrelsen ansvarar för bedöms dessa kostnader rymmas inom befintlig budgetram. Det handlar primärt om att ta fram ett material som kan användas som en grund i verksamheternas egen kompetensutveckling samt att löpande stödja implementeringen av planen. Det kompetenshöjande arbetet bör ses som en process under ständig utveckling och inte som en isolerad insats med ett tydligt avslut. Nämnder och styrelser belastas med kostnader för interna och verksamhetsspecifika utbildningsinsatser utifrån nämndernas nulägesanalys i barnbokslut för 2021. I remissvaren lyfter ett antal nämnder de kompetenshöjande insatserna som en kostnadsökning.

Andra kostnader inom området kompetensutvecklingen handlar om att öka kompetensen kring barns och ungas livsvillkor med särskilt fokus på trygghet. I kommunfullmäktiges budget för 2022 görs satsningar på trygghetsarbetet i staden. Budgeten innehåller även beslut om resurser för avrop från kommuncentrala medel till trygghetsfrämjande insatser. Det finns även möjlighet för nämnderna att utjämna finansieringen över tid genom att använda och bygga upp eget kapital.

Bedömningen är vidare att de kostnader som kan uppstå med anledning av kompetenshöjande insatser om metoder för barns delaktighet primärt ingår i nämnders och styrelsernas ansvar att verka för demokratisk delaktighet. Nämnden för demokrati och medborgarservice har i sitt reglemente ansvaret för att skapa förutsättningar för demokratisk delaktighet och inflytande i samskapande med nämnder/styrelser och andra aktörer. Stadsledningskontoret bedömer att det kan finnas förutsättningar till samordning av resurser och ökad kostnadseffektivitet när medborgarkontoren och det proaktiva demokratiuppdraget nu ligger inom nämnden för demokrati och medborgarservice budget. Nämnden har för 2022 fått utökad budget för att utveckla medborgarkontor i fler delar av staden. Stadsledningskontoret har gjort bedömningen att kostnaden för informationsinsats till barn gällande deras rättigheter uppgår till ca 500 tkr.

Avseende insatsen utökad stöd i skolan för placerade barn och unga kommer satsningar behöva göras utifrån nämndernas beslutade prioriteringar och är därför inte möjliga att kostnadsberäkna i dagsläget. Insatsen Skolfam kan dock fungera som jämförelse och i kommunfullmäktiges budget för 2022 inkluderas extra satsningar på metoden. De berörda nämnderna anger i remissvaren att om insatsen ska omfatta alla placerade barn oavsett placeringsform krävs det utökade resurser.

Nämnderna behöver utreda ansvarsfördelning och ekonomiska konsekvenser. Eventuella kostnader kan också prövas inom ramen för de statsbidrag som finns inom området. Socialstyrelsen har för 2022 och 2023 medel som fördelas i kommunerna för att stärka samverkan mellan socialtjänst och skola.

I det fall finansiering helt eller delvis inte ryms inom nämndernas ramar eller kan lösas genom omprioritering får nämnderna nominera detta i kommande verksamhetsnomineringar. Finansieringen får då beredas i stadens ordinarie budgetprocess och prioriteras i förhållande till övriga behov.

Bedömning ur ekologisk dimension

Frågor kopplade till miljön och klimatet är viktiga för barn och unga. Barn påverkas direkt genom att flera platser för lek och rekreation är omgivna av miljöpåverkande faktorer. Barn påverkas också av oro över hur deras livsmiljö förändras av miljö- och klimatförändringar. En ökad kompetens om hur olika barn och deras livsmiljö påverkas av stadens insatser bör innebära att ytterligare hänsyn tas till barnrättsperspektivet.

Förslaget till barnrättsplan möjliggör för barn att vara delaktiga i samhällsutvecklingen och kommunens verksamheter. En ökad delaktighet kan komma att påverka hur staden tar sig an frågor ur den ekologiska dimensionen.

Genom barns ökade delaktighet, påverkansmöjligheter och engagemang i samhällsutvecklingen och ekologiska hållbarhetsfrågor kan en positiv påverkan på barns livsvillkor och inom ramen för den sociala dimensionen förväntas. Ärendet kan även förväntas bidra till en positiv utveckling till den sociala dimensionen genom att barns livsvillkor, med fokus på trygghet, utbildning, fritid och hälsa förbättras. Ur ett längre perspektiv kan detta även ge positiva återverkningar på den ekonomiska dimensionen.

Bedömning ur social dimension

Social hållbarhet brukar definieras som välbefinnande, rättvisa, makt, rättigheter och individuella behov. Faktorer som tillit och förtroende mellan människor samt graden av delaktighet i samhällsutvecklingen utgör också viktiga komponenter. Principerna för ett rättighetsbaserat arbete innebär:

- Att rättigheterna är odelbara och ömsesidigt beroende av varandra
- Icke diskriminering och jämlikhet
- Deltagande och inkludering
- Transparens och ansvarstagande

Barns rättigheter är mänskliga rättigheter och alla barn är med stöd av konventionen rättighetsbärare. Den stadenövergripande planen utgår ifrån dessa principer.

Stadsledningskontoret bedömer att genomförandet av föreslagna insatser Göteborgs Stads barnrättsplan kommer medföra en positiv inverkan på barn oavsett barnets eller dess vårdnadshavares kön, språk, religion eller annan livsåskådning, nationella, etniska och sociala bakgrund eller funktionsnedsättning. En del av planen innebär att stadens verksamheter behöver utveckla metoder för att följa upp barns livsvillkor vilket bidrar till att göra analyser utifrån barns faktiska livsvillkor.

Insatserna i planen syftar till att stärka förutsättningarna för att Göteborgs stad ska kunna bedriva ett systematiskt och inkluderande barnrättsarbete, i varje nämnd och styrelse, men

även i staden som helhet. Planen betonar nämnder och styrelser samverkan och vikten av helhetssyn kring barns rättigheter. Det förväntas stärka relationen mellan stadens verksamheter, men även mellan staden och intresseorganisationer och andra aktörer, i syfte att tillgodose alla barns rättigheter. Planen betonar även vikten av barn delaktighet. Forskning visar att delaktighet och inflytande är en grundläggande förutsättning för god hälsa och trygghet. Ojämliga livsvillkor i Göteborg och hur det påverkar möjligheten till trygghet, utbildning, fritid och hälsa är områden som engagerar många unga. Göteborgs Stads barnrättsplan utgår från frågor som barn och unga själva har identifierat som viktiga för dem idag och i framtiden.

Barnombudsmannens årsrapport 2018 innehåller en beskrivning av hur barn upplever otrygghet. I rapporten beskriver barn att familj, släkt och vänner bidrar till trygghet och skyddar dem från det som upplevs som otryggt samt att platsers utformning påverkar hur trygga de känner sig. Genom att inkludera barn och beakta deras perspektiv och rättigheter vid utformning av exempelvis stadsmiljöer och lokaler ökar möjligheten till trygga och hälsosamma livsmiljöer.

En lyckad skolgång med fullföljd grund- och gymnasieskola är en viktig framgångsfaktor för att barn och unga ska klara sig bra senare i livet. Rätten till utbildning är även tätt förknippad med barn övriga rättigheter, då en avslutad grundskoleutbildning är en friskfaktor och ger bättre förutsättningar för ett liv fritt från våld, en bättre hälsa, en meningsfull fritid och större möjlighet till delaktighet.

Stadens höjda ambitionsnivå att arbeta med barnrättsfrågor förväntas bidra till en positiv utveckling till den sociala dimensionen genom att barns livsvillkor, med fokus på trygghet, utbildning, fritid och hälsa förbättras. Ur ett längre perspektiv kan detta även ge positiva återverkningar på den ekonomiska dimensionen. På liknande sätt påverkar och påverkas den ekologiska dimensionen av den sociala och ekonomiska dimensionen. Genom barns ökade delaktighet, påverkansmöjligheter och engagemang av samhällsutvecklingen och ekologiska hållbarhetsfrågor förväntas en positiv påverkan på barns livsvillkor.

Samverkan

Samverkan har skett med Centrala samverkansgruppen genom fördjupad dialog 2021-11-25 och samverkan 2022-01-20,

Bilagor

1. Kommunfullmäktiges protokollsutdrag 2020-06-16 § 20
2. Kommunstyrelsens protokollsutdrag 2021-06-16 § 519
3. Sammanställning över remissvar
4. Protokollsutdrag CSG 2022-01-20
5. Förslag till Göteborgs Stads barnrättsplan

Ärendet

Kommunfullmäktige gav 2020-06-16 § 20 kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en stadenövergripande barnrättsplan. Kommunstyrelsen beslutade 2021-06-16 § 519, att remittera ett förslag till Göteborgs Stads barnrättsplan till ett antal nämnder och styrelser, kommunstyrelsens råd, Ungdomsfullmäktige och externa aktörer. Stadsledningskontoret redovisar i föreliggande ärende ett reviderat förslag till plan. Revideringen utgår från inkomna remissvar.

Beskrivning av ärendet

FN:s konvention om barnets rättigheter, eller barnkonventionen som den ofta kallas, antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989 och ratificerades av Sverige 1990. Barnkonventionen blev lag den 1 januari 2020. Att barnkonventionen blev lag 2020 betyder inte att barn i Sverige får nya rättigheter eftersom dessa redan ska vara införda i de svenska lagarna. Däremot finns exempelvis möjlighet till prövning i svensk domstol genom att barnkonventionen blivit lag.

Med anledning av att barnkonventionen blev lag den 1 januari 2020 kartlade stadsledningskontoret 2019 stadens arbete med barnkonventionen. Kartläggningen redovisades i delårsrapport mars 2020 (dnr 0251/20). Kartläggningen visade bland annat att det finns flera exempel på förvaltningar och bolag som bedriver ett kontinuerligt, aktivt och strategiskt arbete vad gäller barnrättsfrågan. Samtidigt framkom att en del förvaltningar och bolag inte bedömde sig vara berörda av barnkonventionen, vilket innebär att staden inom vissa områden står utan beredskap och kompetens i det barnrättsliga arbetet.

Kommunfullmäktige gav 2020-06-16, § 20 i uppdrag till kommunstyrelsen att ta fram en stadenövergripande barnrättsplan. Samtidigt uppdrogs alla nämnder och styrelser att årligen upprätta ett barnbokslut. Syftet med en stadensgemensam barnrättsplan var att öka den kommungemensamma styrningen av barnrättsperspektivet samt att öka kompetensen och ambitionsnivån i staden. Kommunstyrelsen beslutade 2021-01-27, § 72 om inriktning för planen som innebar att den ska stödja det barnrättsliga arbetet i alla nämnder och styrelser då det är inom respektive nämnds och styrelses verksamhet som förflyttningen ska ske.

Kommunstyrelsen beslutade 2021-06-16 § 519, att remittera ett förslag till barnrättsplan till byggnadsnämnden, förskolenämnden, grundskolenämnden, utbildningsnämnden, idrotts- och föreningsnämnden, kulturnämnden, nämnden för funktionsstöd, nämnden för konsument och medborgarservice, park- och naturnämnden, miljö- och klimatinämnden, socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, trafiknämnden, Förvaltnings AB Framtiden, Göteborg & Co AB, Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB, Göteborgs Stads HBTQ-råd, Göteborgs Stads råd för funktionshinderfrågor, Göteborgs Stads sverigefinska råd, Göteborgs Stads råd för den nationella minoriteten romer och Ungdomsfullmäktige, Bris, Rädda Barnen och Inflytande Nätverk Göteborg (ING) med begäran om yttrande.

Reglementen och ägardirektiv

Alla nämnder har i sitt reglemente att utföra sitt uppdrag utifrån demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och mot diskriminering. Nämnderna ska dessutom aktivt arbeta med och skapa förutsättningar för demokratisk delaktighet och inflytande i

nämndens verksamhet för kommunens invånare och andra grupper som berörs av verksamheten.

Nämnderna ska driva ett integrerat och proaktivt hållbarhetsarbete som syftar till att uppnå målen i Agenda 2030. En hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Nämnderna har ansvar för att samråda med och aktivt söka samverkan med andra nämnder och styrelser när de egna besluten och det egna agerandet påverkar andra eller när det är nödvändigt för att uppnå en helhetssyn i genomförandet av kommunfullmäktiges visioner och mål.

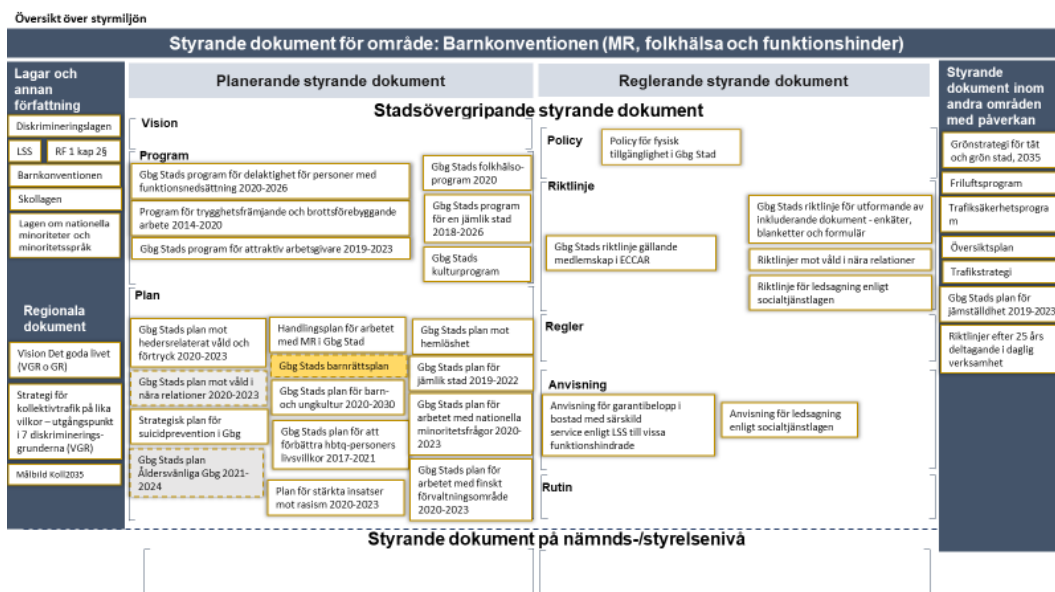
Kommunfullmäktige har även beslutat om likalydande delar av ägardirektiv för stadens helägda bolag. I det ingår att bolagen ska utföra sitt uppdrag utifrån demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och mot alla former av diskriminering. För stadens fastighetsförvaltande bolag framgår av ägardirektiven att förvaltningen ska hålla god kvalitet och tillgodose de boendes och övriga brukares behov av trygghet, trivsel och service.

Styrande dokument

Mänskliga rättigheter ställer krav på barn behandlas utifrån varje människas okränkbara värde från födseln. Utgångspunkten för Göteborgs Stads styrning och kommunfullmäktiges budget är allas lika värde, samma rättigheter och skyldigheter - och möjligheter. Det är i de kommunala verksamheterna efterlevnaden av de mänskliga rättigheterna till stor del uppfylls. Mänskliga rättigheter är därmed styrande för alla kommunala verksamheter.

På kommungemensam nivå finns ett flertal planer och program som anger stadens färdriktning inom områden som påverkar barns fritid, trygghet, hälsa och utbildning. Stadsledningskontorets genomgång visar att barnperspektivet är väl belyst. En stor del av dessa har även ett barnrättsperspektiv, ett perspektiv som blivit tydligare sedan barnkonventionen har blivit lag.

Göteborgs Stad har även en rad styrande dokument som syftar till att säkerställa likvärdiga rättigheter för stadens invånare och som riktar sig till specifika verksamhetsområden. I förslaget till Göteborgs Stads barnrättsplan lämnas en förteckning över andra styrande dokument som har koppling till iakttagelser i beredningen av planen eller till insatser som föreslås. En följsamhet till beslutade planer och program är en förutsättning för ett stärkt barnrättsarbete.

Angränsande uppdrag

Kommunfullmäktige gav 2020-12-10, § 20, kommunstyrelsen i uppdrag att i nära samarbete med berörda nämnder utreda förutsättningarna för att samordna program och planer inom område folkhälsa, jämlikhet, mänskliga rättigheter inklusive funktionshinder där intentionerna i de styrande dokumenten kvarstår. Uppdraget ska redovisas till kommunstyrelsen den 9 februari 2021.

Kommunstyrelsen uppdrog 2021-05-19, § 421, åt stadsledningskontoret att utreda hur stadens synpunkthantering kan förbättras och om Funktionshinderombudsmannens roll kan användas som en stöttande instans på en strukturell nivå. Uppdraget rapporteras till kommunstyrelsen den 23 februari 2022.

Barnkonventionen och svensk rätt

I november 2020 överlämnade Barnkonventionsutredningen sitt betänkande Barnkonventionen och svensk rätt (SOU 2020:63) till regeringen. Enligt utredningens bedömning stämmer svensk lagstiftning och praxis till allra största delen överens med barnkonventionen. Det finns dock några undantag där några har bäring till den kommunala rådigheten. Bland annat identifieras att det inte är förenligt med den grundläggande principen i artikel 2 att det saknas ett fullgott skydd mot diskriminering av ett barn på grund av barnets föräldrars, vårdnadshavares eller familjemedlemmars ställning, verksamhet eller uttryckta åsikter. Det noteras även att det inte finns en skyldighet för det allmänna att tillhandahålla barnomsorg för barn som behöver omsorg utanför förskolans och fritidshemmens ordinarie öppettider, vilket inte stämmer överens med artikel 18. Det är inte heller förenligt med artikel 28 i barnkonventionen att grundskoleutbildningen, enligt svensk lag, inte är obligatorisk för alla barn som har rätt till utbildning, bland annat asylsökande barn och barn utan tillstånd att vistas i landet.

Redovisning av remissvar

Kommunstyrelsen beslutade 2021-06-16, § 519 att remittera stadsledningskontorets förslag till barnrättsplan till Byggnadsnämnden, förskolenämnden, grundskolenämnden, utbildningsnämnden, idrotts- och föreningsnämnden, kulturnämnden, nämnden för funktionsstöd, nämnden för konsument och medborgarservice, park- och naturnämnden, miljö- och klimatinämnden, socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst,

trafiknämnden, Förvaltnings AB Framtiden, Göteborg & Co AB, Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB, Göteborgs Stads HBTQ-råd, Göteborgs Stads råd för funktionshinderfrågor, Göteborgs Stads sverigefinska råd, Göteborgs Stads råd för den nationella minoriteten romer och Ungdomsfullmäktige, Bris, Rädda Barnen och Inflytande Nätverk Göteborg (ING) med begäran om yttrande. För socialnämnderna skulle det samlade remissvaret inkludera Resursteam Heder och Barnahus. Avseende styrelsernas remissvar ansvarade klustermödrarna för att involvera berörda dotterbolag.

Remissvaret skulle vara stadsledningskontoret tillhanda senast 2021-10-30. Sammanlagt har 29 remissvar inkommit. I bilaga 3 redovisas en sammanfattning över remissvaren där även nämndens/styrelsens beslut framgår. Fyra remissinstanser avstyrker förslaget, resterande tillstyrker eller tar inte tydlig ställning. Remissvaren i sin helhet finns under ärendet dnr 1103/20.

Övergripande visar remissvaren att förslaget till barnrättsplan bedöms leda till att barns rättigheter stärks i staden som helhet genom att alla nämnder och styrelser uppdras att arbeta barnrättsligt inom sina respektive grunduppdrag. Planen bedöms stödja detta arbete och ge nödvändig kunskap för att förverkliga barns rättigheter. De insatser som föreslås i planen bedöms av remissinstanserna som ambitiösa och relevanta för målet med planen. Remissinstanserna delar uppfattningen att ökad kunskap om barnets rättigheter, barns olika livsvillkor och metoder för delaktighet är en grundförutsättning i arbetet. Flera lyfter att genom att fokusera på rätten till delaktighet för varje barn, möjliggörs förverkligandet av barnkonventionen i sin helhet.

Nedan redogörs övergripande för remissinstansernas synpunkter på planen, med fokus på de svar som föranlett ändringar i planen samt från de remissinstanser som avstyrkt förslaget till barnrättsplan.

Grundskolenämndens remissvar

Grundskolenämnden beslutade 2021-10-19, § 247 att avstyrka förslaget till barnrättsplan i dess nuvarande skrivning. Den primära anledningen till avstyrkan var att nämnden ansåg att en stadenövergripande plan bör adresseras tydligare till andra verksamheter än grundskolan. I övrigt gjorde nämnden bedömningen att planen ligger i linje med pågående arbete inom grundskolan och stärker arbetet med barns rättigheter i staden.

Stadsledningskontoret har fört en dialog med grundskoleförvaltningen angående nämndens synpunkter och genomfört förändringar i enlighet med remissvaret. Ändringarna innefattar tillägg i planens fokusområden och insatser, som tydligare visar på vilket sätt andra nämnder och styrelser kan bidra till att barns rättigheter stärks.

Insats 3:3 har reviderats med anledning av grundskolenämndens remissvar. Förslaget till insats i den tidigare versionen löd *Utökat stöd i skolan för barn som placerats av socialtjänsten*, vilket kan tolkas som att det är grundskolan som ansvarar för insatsen. Stadsledningskontorets syfte med insatsen är att de berörda nämnderna gemensamt ska utreda hur staden kan säkerställa placerade barns rätt till utbildning och enligt planen är ansvaret delat mellan de berörda nämnderna till dess att en överenskommelse om ansvarsfördelningen har skett. Insatsen har därmed reviderats och lyder nu *Säkerställa insatser för placerade barns rätt till utbildning*.

Grundskoleförvaltningen har informerats om genomförda ändringar i planen och bedömer att nämndens synpunkter har beaktats och att den reviderade versionen bättre speglar

stadens gemensamma ansvar för barns rättigheter. Förvaltningen har informerat nämnden om dialogen med stadsledningskontoret.

Synpunkter från kommunstyrelsens råd och Antidiskrimineringsbyrån

Antidiskrimineringsbyrån samt kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor och HBTQ-råd avstyrker förslaget till barnrättsplan enligt remissutskicket. Sverigefinska rådet och rådet för den nationella minoriteten romer tar inte tydligt ställning för avstyrkan eller tillstyrkan men lämnar i remissvaret synpunkter av liknande karaktär.

I ovan nämnda remissvar framkommer en gemensam synpunkt att de föreslagna insatserna i sig är bra och relevanta, men att förslaget till plan är alldeles för övergripande och saknar ett minoritetsperspektiv och synliggörande av särskilt utsatta grupper.

Utgångspunkten i planen är att barns rättigheter enligt barnkonventionen ska vara tillgodosedda och ovanstående remitterter menar att detta förutsätter en högre kunskap om, och förståelse för, vad det innebär i praktiken för olika barn. Den kunskap som krävs innefattar även andra konventioner, minoritetslagstiftning, diskrimineringsgrunderna och mänskliga rättigheter i stort. Det framkommer en önskan om att planen ska betona att kunskap om barn i utsatta livssituationer särskilt ska prioriteras. Ansvaret för att utbildningen genomförs bör även framgå tydligare i planen. Planen behöver även tydliggöra att den gäller alla barn som vistas i staden och inte bara folkbokförda. Detta för att exempelvis även inkludera asylsökande, papperslösa och barn som är EU-medborgare.

Ytterligare synpunkter är att barnrättsplanen bör tydliggöra att den kunskap som ges till stadens anställda även ska omsättas i praktiken, och resultera i ett förverkligande av varje barns rättigheter. För att nämnder och styrelser ska få ett användbart verktyg som gör skillnad behöver barnrättsplanen på ett mer konkret sätt formulera livsvillkor, behov och rättigheter för barn i särskilt utsatta eller diskriminerade grupper där också det intersektionella perspektivet tas i beaktande. I en bilaga till det remitterade förslaget till plan ges en djupare beskrivning av de fokusområden som har valts ut i arbetet med barnrättsplanen, vars syfte är att visa exempel hur stadens nämnder och styrelser kan påverka barns möjligheter till fritid, utbildning, hälsa och trygghet. Råden anser att denna beskrivning utgör ett viktigt kunskapsunderlag som bör ges en mer framträdande plats i planen. Råden påtalar även att det behövs en kontinuerlig fortbildning och möjlighet för medarbetare att diskutera och utveckla sin förståelse av rättigheterna och hur de påverkar deras arbete.

I remissvaren uttrycks en oro över att barnbokslutet inte kommer att belysa de särskilda omständigheter som exempelvis funktionsnedsatta, minoriteter eller HBTQ-personer lever under. Råden föreslår att en mall utarbetas som säkerställer att perspektiven omhändertas i arbetet med barnbokslut.

Stadsledningskontorets bedömning och genomförda revideringar i planen

De livsvillkor barn lever under har påverkan på deras möjligheter att få sina rättigheter tillgodosedda och stadens skyldigheter är till varje unikt barn, utifrån deras rättigheter, men även utifrån deras unika förutsättningar och behov. Detta betyder att de kan krävas särskilda åtgärder för att se till att enskilda barn eller grupper av barn får sina rättigheter tillgodosedda.

Stadsledningskontoret har reviderat förslaget till barnrättsplan med utgångspunkt av rådens och Antidiskrimineringsbyråns synpunkter. Den bilaga som beskriver planens

fokusområden och hur stadens verksamheter kan påverka barnets rättigheter har flyttats fram till planens utgångspunkter och kan således utgöra ett mer direkt underlag när nämnder och styrelser ska arbeta med planen. I utgångspunkterna framgår även att barnkonventionen belyser barn med vissa livsvillkor och att dessa rättigheter bör ingå i den helhetssyn som planen eftersträvar. Stadsledningskontoret har även reviderat skrivningarna i planens insatser, för att tydliggöra att barn i utsatta situationer, barn som avviker från normen eller särskilt identifieras i barnkonventionen särskilt ska beaktas vid planens insatser. Detta gäller både insatserna för kompetenshöjning, insatser för styrning och ledning samt insatser direkt riktade till barn.

I planen framgår att det är kommunstyrelsen som ansvarar för att tillgängliggöra grundläggande utbildningsmaterial, som stöd för nämnder och styrelser. Samtliga nämnder och styrelser ansvarar i sin tur för att säkra att berörda medarbetare har den kompetens de behöver, vilket kan medföra att den grundläggande utbildningen behöver kompletteras med verksamhetsspecifika utbildningsinsatser. Det årliga arbetet med barnbokslutet säkerställer att fortbildningen kring barns rättigheter inte blir en isolerad händelse, utan ett pågående utvecklingsarbete. Stadsledningskontoret har för barnbokslut 2021 tagit fram en anvisning som stöd för arbetet för att ta fram en nulägesanalys. Anvisningen kommer att utvärderas för att se vilka förbättringsområden som krävs för att säkerställa ett synliggörande av särskilt utsatta barn eller grupper i barnboksluten.

Stadsledningskontoret har den 15 december 2021 informerat kommunstyrelsens råd om revideringar i barnrättsplanen utifrån deras remissvar.

Övriga synpunkter och revideringar av förslaget till barnrättsplan

Ur remissvaren från övriga nämnder, styrelser och externa parter framförs synpunkter som syftar till att stärka barnrättsplanen. Liksom kommunstyrelsens råd påtalar en del av remissinstanserna att det tydligare i planen bör framgå att det är rättigheterna som är lika för varje barn, vilket kan betyda att det kan behövas särskilda insatser för vissa barn eller grupper av barn. Ett ytterligare fokus på barn i utsatta situationer och barn vars livsvillkor kräver särskilda insatser nämns i några remissvar. Stadsledningskontoret har beaktat dessa synpunkter i samband med de revideringar som genomförts utifrån rådets remissvar. Nedan följer en genomgång av ytterligare återkommande synpunkter samt stadsledningskontorets bedömning av dessa:

Kompetenshöjning: Remissinstanserna ser positivt på att kompetenshöjning är en grund i barnrättsplanen men lyfter en problematik kring att förståelsen och grundkunskapen bland stadens anställda är diversifierad och inte kan utvecklas med en och samma grundutbildning. Några ser även en risk i att de kompetenshöjande insatserna blir en engångsaktivitet snarare än en kontinuerlig kompetensutveckling.

I barnrättsplanen ges kommunstyrelsen ett ansvar att tillhandahålla grundutbildning men respektive nämnd och styrelse bör identifiera och åtgärda verksamhetsspecifika kompetensbehov. Kommunstyrelsen har även ansvar att stödja och vägleda nämnder och styrelser i implementeringen av barnrättsplanen. I detta ansvar ligger att under planperioden se vilka behov som uttrycks av verksamheterna och kontinuerligt möta dessa, genom att exempelvis uppdatera grundutbildningen, samla och tillhandahålla stödjande material och initiera och stödja stadenövergripande nätverk. Utöver detta ansvarar nämnder och styrelser för att utifrån behov komplettera med verksamhetsspecifika kompetensutvecklingsinsatser.

Barns delaktighet: Flera av remissvaren har påtalat att insats 1:2, att utveckla metoder för barns delaktighet inom insatser för kompetenshöjning, är svår att särskilja från insats 2:2 som handlar om att nämnder och styrelser ska använda metoder för delaktighet som en del i insatserna för ledning och styrning. Remissinstanserna betonar även att utvecklandet av metoder och kunskap kring dessa är nödvändig, men för ett stärkt barnrättsarbete krävs även att de används av verksamheterna. I arbetet med att göra barn delaktiga krävs även kunskap om och förståelse för olika barns förutsättningar till delaktighet.

Stadsledningskontoret delar remissinstanserna synpunkt om vikten av att använda den kunskap som utvecklas kring barns delaktighet och bedömer att det är en förutsättning för ett systematiskt och inkluderande barnrättsarbete. Insatsen 2:2 har därmed reviderats och innebär nu att nämnder och styrelser ska *Identifiera och använda metoder för barns delaktighet som är anpassade utifrån barns olika förutsättningar*.

Barnbokslut: I remissvaren går att utläsa en förväntan på att barnboksluten ska kunna utgöra ett viktigt verktyg i arbetet med att uppfylla stadens skyldigheter enligt barnkonventionen, men även en farhåga kring att de inte uppfyller detta. Flera ser risken att det huvudsakligen blir ett verktyg för kartläggning och rapportering, snarare än verksamhetsutveckling. Remissinstanserna efterfrågar kompetensstöd och tydligare anvisningar kring hur barnbokslutet ska genomföras för att kunna utgöra ett stöd i den ökade kunskapen om barns livsvillkor och vilka insatser respektive verksamhet bör vidta. Flera remissinstanser önskar indikatorer på stadenövergripande nivå.

Stadsledningskontoret har för barnbokslut 2021 utarbetat en anvisning för nämnder och styrelser barnbokslut och har under hösten 2021 erbjudit kompetenshöjande insatser för att stödja arbetet. Årets barnbokslut syftar till att ge en nulägesanalys som visar vilka kompetens- och utvecklingsbehov som finns för respektive nämnd och styrelse, men även för staden som helhet. Barnboksluten 2021 blir en viktig grund för det fortsatta arbetet och stadsledningskontoret kommer att uppdatera anvisningarna årligen för att säkerställa en löpande utveckling av barnrättsarbetet. Utifrån remissvaren har även den föreslagna uppföljningsmodellen reviderats och i denna framgår att indikatorer ska utarbetas av respektive nämnd och styrelse, för att säkerställa effekter på lokal nivå.

Samverkan: Ytterligare en synpunkt som lämnats i flera remissvar är att planen behöver tydliggöra att samverka med externa parter är avgörande för helhetsperspektivet på barnets rättigheter. Flera exempel på relevanta samverkansaktörer nämns.

Stadsledningskontorets bedömning är att en helhetssyn på barnets möjligheter att få sina rättigheter tillgodosedda är nödvändig, vilket planen syftar till att nå. Genom att varje nämnd och styrelse tillgodogör sig en grundläggande utbildning samt själva identifierar hur de påverkar barnets rättigheter utifrån barns olika livsvillkor ges förutsättningar att uppmärksamma vilka samverkansparter som är nödvändiga. Stadsledningskontoret har i den reviderade versionen förstärkt detta perspektiv.

Ansvar: Flera remissinstanser, däribland Ungdomsfullmäktige, lyfter vikten av att barn behöver göras medvetna om sina rättigheter och arbetet med planen bör tillgängliggöras även för barn, exempelvis genom kommunikationsmaterial som på ett tydligt sätt visar vilka rättigheter barn har och på vilket sätt staden arbetar för att förverkliga dem.

Remissinstanserna lyfter även vikten av att vårdnadshavare och andra viktiga vuxna kring barnet tar del av kommunikationsinsatserna.

Nämnden för demokrati och medborgarservice ges i planen ansvar för kommunikationsinsats riktad till barn om deras rättigheter. Nämnden ges även ansvar för medborgarkontor med tydlig inriktning mot barn vilket utgör en viktig kommunikationsyta. Insatserna bedöms relevanta av remissinstanserna men den ansvariga nämnden anger att den i dagsläget saknar mandat och resurser för kommunikationsinsatsen samt att insatserna bör inbegripa fler verksamheter i staden för att nå önskad effekt.

Stadsledningskontoret delar bedömningen att vårdnadshavare är de som har det yttersta ansvaret för barnet och ska säkerställa att det får kännedom om och hjälp i att utöva sina rättigheter. I den reviderade versionen av plan har detta ansvar tydliggjorts och i det fortsatta arbetet med kommunikationsinsatser bör material tillgängliggöras såväl för barn som för vuxna. I arbetet med kommunikation om barns rättigheter är det grundläggande att stadens verksamheter bidrar med att ta fram och sprida informationen, även om en nämnd ansvarar för insatsen. Stadsledningskontoret bedömer att stadens reglementen stödjer nämnden för demokrati- och medborgarservice synpunkt om det är ett gemensamt arbete som krävs för att levandegöra information om barns rättigheter men remissvaren visar att ett samordnande ansvar för insatser bör utdelas.

Övrigt: Utöver ovanstående har remissinstanserna lämnat synpunkter på vissa av de begrepp som används i planen. Exempelvis ansåg BRIS att begreppet utsatta barn bör bytas ut mot barn i utsatta situationer, för att inte stigmatisera själva barnet, utan att förändringarna bör ske i barnets situation. Stadsledningskontoret har även kompletterat definitioner och begrepp i planen för att de ska kunna utgöra ett tydligare stöd för det barnrättsbaserade arbetet i verksamheterna.

Stadsledningskontorets bedömning

Syftet med barnrättsplanen är att öka den kommuncentrala styrningen samt höja kompetensen och ambitionsnivån inom området. Stadsledningskontoret har beaktat och värderat synpunkterna från remissinstanserna som består av nämnder, styrelser, kommunstyrelsens råd, Ungdomsfullmäktige samt externa intressenter. Remissinstanser är överlag positiva till förslaget och bedömer att planen utgör ett konkret stöd i arbetet med att förverkliga stadens skyldigheter enligt barnkonventionen inom sina respektive grunduppdrag. De synpunkter som inkommit berör i huvudsak avsaknaden av ett tydligare fokus på minoritetsperspektiv och synliggörande av särskilt utsatta grupper samt hur barnrättsplanen adresserar fler verksamhetsområden är skolan.

Stadsledningskontorets bedömning är att det nya förslaget till barnrättsplan omhändertar de övergripande synpunkterna som inkommit i remissvaren och bidrar till en förstärkning av planen. Planen har förstärkts med ett tydligare fokus på barn i utsatta situationer, barn som avviker från normen eller särskilt identifieras i barnkonventionen. Planen belyser även fler ansvar utöver grundskolans. Uppföljningsmodellen har reviderats för att bättre stödja nämnders och styrelser eget arbete där en struktur för det årliga barnbokslutet i samtliga nämnder och styrelser ingår.

Göteborgs Stads barnrättsplan har som övergripande mål att barns rättigheter har stärkts genom ett systematiskt och inkluderande arbete. Insatserna i planen bedöms ge kunskap

inom respektive nämnd/styrelse om vad som behöver förbättras i den egna verksamheten med barnkonventionens fyra grundprinciper som grund men med en helhetssyn på konventionens artiklar. Genom ökad kompetens om barnkonventionen, om barns livsvillkor och om vilka barn som inte nås av rättigheterna ökar systematiken för att säkerställa barns rätt till likabehandling och ickediskriminering. Tillsammans med kompetens om hur stadens verksamheter kan göra barn delaktiga i beslut och processer som berör dem så inkluderas även barnets rätt till delaktighet. På så sätt skapas möjligheter för staden att göra korrekta bedömningar av barnets bästa och verka för barns rätt till liv, hälsa och utveckling.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Uppdrag att ta fram en barnrättsplan samt upprättande av barnbokslut

§ 20, 0251/20

Beslut

Enligt kommunstyrelsens förslag:

1. Kommunstyrelsen tar fram en stadenövergripande barnrättsplan.
2. Samtliga nämnder och bolag upprättar årligen ett barnbokslut.

Handling

2020 nr 130.

Yrkanden

Bosse Parbring (MP), Stina Svensson (FI), Nina Miskovsky (M), Erik Norén (V) och Kristina Bergman Alme (L) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Jörgen Fogelklou (SD) yrkar bifall till yrkandet från V och MP i kommunstyrelsens om att partnerskapsavtalen med Shanghai ska avslutas.

Beslutsgång

Enligt 5 kap 57 § kommunallagen ska ordföranden vägra lägga fram ett förslag till beslut om ordföranden anser att förslaget innebär att ett nytt ärende väcks. Det är ordföranden som prövar detta.

Ordföranden finner att Jörgen Fogelklous yrkande om att avsluta partnerskapsavtalen med Shanghai är ett nytt ärende. Det ärende som kommunfullmäktige har att ta ställning till är uppdrag till kommunstyrelsen att ta fram en barnrättsplan samt upprättande av barnbokslut. Ordföranden vägrar därför att ställa proposition på yrkandet från Jörgen Fogelklou.

Propositionsordning

Ordföranden finner att det återstår ett förslag till beslut. Kommunfullmäktige beslutar härefter att bifalla kommunstyrelsens förslag.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen
Stadens nämnder och bolag

Dag för justering

2020-06-24

Vid protokollet

Sekreterare

Christina Hofmann

Ordförande

Anneli Rhedin

Justerande

Pär Gustafsson

Justerande

Håkan Eriksson

Remittering av förslag till Göteborgs Stads barnrättsplan

§ 519, 1109/20

Beslut

Enligt stadsledningskontorets förslag med tillägg enligt yrkande från D:

Kommunstyrelsen remitterar utan eget ställningstagande stadsledningskontorets tjänsteutlåtande och förslag till Göteborgs Stads barnrättsplan, i enlighet med bilaga 4 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, till byggnadsnämnden, förskolenämnden, grundskolenämnden, utbildningsnämnden, idrotts- och föreningsnämnden, kulturnämnden, nämnden för funktionsstöd, nämnden för konsument och medborgarservice, park- och naturnämnden, miljö- och klimatanämnden, socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, trafiknämnden, Förvaltnings AB Framtiden, Göteborg & Co AB, Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB, Göteborgs Stads HBTQ-råd, Göteborgs Stads råd för funktionshinderfrågor, Göteborgs Stads sverigefinska råd, Göteborgs Stads råd för den nationella minoriteten romer, ungdomsfullmäktige, Resursteam heder, Bris, Rädda Barnen, Inflytande Nätverk Göteborg (ING) och Barnahus Polisen med begäran om yttrande.

Handlingar

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande den 15 maj 2021.

Tilläggsyrkande från D den 9 juni 2021.

Tilläggsyrkande från SD den 10 juni 2021.

Yrkanden

Daniel Bernmar (V) och Karin Pleijel (MP) yrkar bifall till stadsledningskontorets förslag och avslag på tilläggsyrkande från D den 9 juni 2021 och tilläggsyrkande från SD den 10 juni 2021.

Jörgen Fogelklou (SD) yrkar bifall till stadsledningskontorets förslag, tilläggsyrkande från D den 9 juni 2021 och tilläggsyrkande från SD den 10 juni 2021.

Marina Johansson (S), Jessica Blixt (D) och ordföranden Axel Josefson (M) yrkar bifall till stadsledningskontorets förslag och tilläggsyrkande från D den 9 juni 2021. Vidare yrkar Marina Johansson (S) och Axel Josefson (M) avslag på tilläggsyrkande från SD den 10 juni 2021.

Propositionsordning

Kommunstyrelsen beslutar först att bifalla stadsledningskontorets förslag.

Ordföranden ställer härefter propositioner på bifall respektive avslag på tilläggsyrkandet från SD och finner att det avslagits.

Ordföranden ställer propositioner på bifall respektive avslag på tilläggsyrkandet från D och finner att det bifallits.

Protokollsutdrag skickas till

Remissinstanser genom stadsledningskontoret

Dag för justering

2021-06-30

Vid protokollet

Sekreterare

Mathias Sköld

Ordförande

Axel Josefson

Justerande

Daniel Bernmar

Bilaga 4, Sammanställning av remissvar

Remissinstans	Beslut	Kommentar
Nämnder och styrelser		
AB Framtiden	Tillstyrker	Framtidens bedömning är att förslaget till barnrättsplan för Göteborgs Stad svarar upp väl mot det av fullmäktige beslutade uppdraget samt att planens utformning, angreppssätt och innehåll skapar goda förutsättningar för att målet i planen ska nås. Att yngre barns perspektiv lyfts fram är något som bedöms positivt, men också utmanande, att hantera
Byggnadsnämnden	Tillstyrker	Stadsbyggnadskontorets bedömning är att en stadenövergripande barnrättsplan med föreslagen inriktning stärker möjligheter för barns rättigheter bland annat genom att verksamheten får fördjupad kunskap om barnkonventionen och hur den påverkar det egna arbetet. Då konventionsartiklarna enligt planen ska konkretiseras för den egna verksamheten, bör det innebära mer välunderbyggda barnkonsekvensanalyser och därmed tydligare beslutsunderlag.
Förskolenämnden	Tillstyrker	Anser att förslaget till barnrättsplan överlag är väl genomarbetat och skickar med pågående arbete inom nämnden som inspiration till fortsatta stadenövergripande insatser.
Grundskolenämnden	Avstyrker	Aktiviteterna och målsättningarna i planen ligger i linje med det arbete som idag görs på skolor och grundskoleförvaltningen. Barnrättsplanen innehåller framför allt exempel på utvecklingsområden inom skolans område. Planen behöver kompletteras med exempel från övriga förvaltningar och bolag i staden.
Göteborg och Co	Tillstyrker	Bolagen i kluster Turism, kultur och evenemang ser positivt på den föreslagna barnrättsplanen samt införandet av ett barnbokslut i Göteborgs Stad och bedömer att förslaget på ett ändamålsenligt sätt skapar förutsättningar för nämnder och styrelser barnrättsarbete. TKE-klustret tillstyrker förslagen som presenteras i planen.

Göteborg stads kollektivtrafik AB	Tillstyrker	Yttrande utgör ett samlat svar för de helägda dotterbolagen. Dessa bolag ser positivt på den föreslagna planen och dess utpekade fokusområden: trygghet, utbildning, fritid och hälsa. GSK ställer sig bakom planens övergripande mål, om att barns rättigheter stärks genom ett systematiskt och inkluderande arbete. Bolagen GSK, GSB och GST ser positivt på den föreslagna barnrättsplanen samt införandet av ett barnbokslut i Göteborgs Stad och bedömer att förslaget på ett ändamålsenligt sätt skapar förutsättningar för nämnder och styrelser barnrättsarbete
Idrotts- och föreningsnämnden	Tillstyrker	Förslaget till barnrättsplan lyfter upp frågorna och skapar förutsättningar för ett systematiskt, gemensamt arbetssätt inom staden. Lämnar synpunkterna som berör behovet av stödmaterial för genomförandet av vissa insatser i planen, vikten av att alla noder för medborgardialog har kompetens för dialog med barn och unga samt vikten av att uppföljningssystemet med barnbokslut är anpassat för att kunna följa upp planens insatser.
Kulturnämnden	Tillstyrker	Bedömer att planens insatser bidrar till ett mer systematiskt och inkluderande barnrättsarbete. Påtalar vikten av att barnbokslutet integreras med befintliga uppföljningsstrukturer.
Nämnden för demokrati- och medborgarservice	Tillstyrker	Förvaltningen ser positivt på att utveckla och säkerställa stadens barnrättsarbete. Planens kompetenshöjande insats kring metoder för barns delaktighet, där nämnden föreslås ansvarig, kan vara en god ingång för det gemensamma och långsiktiga arbete som krävs av staden. Samtidigt behöver det tydliggöras vad som avses med delaktighet i planen.
Nämnden för funktionsstöd	Tillstyrker	Förvaltningen anser att planen generellt kan bidra med att särskilt lyfta barnrättsperspektivet som ett prioriterat område i staden. Insatserna inom styrning och ledning bedöms i förläningen kunna bidra till att skapa gynnsamma förutsättningar för att stötta i efterlevnaden av den nya Barnrättslagen och stärka arbetet för att barn

		med funktionsnedsättning ska få sina rättigheter tillgodosedda. Önskar tydligare koppling till samtliga grundläggande principer.
Miljö- och klimatnämnden	Tillstyrker	Bedömer att planens insatser leder till ökad kompetens och ett mer systematiskt och inkluderande barnrättsarbete samt att planen kan driva på arbetet med att uppnå målen i stadens miljö- och klimatprogram
Park- och naturnämnden	Tillstyrker	Park- och naturförvaltningens bedömning är att barnrättsplanen kommer inverka positivt på barns individuella rättigheter och stärka barns rätt till fritid, hälsa trygghet och utbildning. Förvaltningens bedömning är att planens insatser är väl valda och medverkar till ett mer inkluderade arbetssätt där barn och ungdomar blir en självklar del i förvaltningar och bolags arbete.
Socialnämnd Centrum	Tillstyrker	Bedömningen är att planen i helhet är en ambitiös och relevant. Förvaltningen ställer sig sammantaget positiv till den framtagna barnrättsplanen. Ett gemensamt dokument bedöms kunna bidra till ett förbättrat barnrättsarbete. Anser att planen bör tydliggöra hur det är tänkt att synliggöra de barn som på olika sätt är mer utsatta
Socialnämnd Hisingen	Tillstyrker	Understryker vikten av likvärdighet över staden och att barns rättigheter tillgodoses i lika stor utsträckning oberoende på var i staden barnet bor eller vistas. Förvaltningen föreslår att barnkonventionens fyra grundprinciper på ett tydligare sätt genomsyrar planen och dess insatser.
Socialnämnd Nordost	Tillstyrker	Planen som tagits fram är ett ambitiöst och betydelsefullt dokument. Barnrättsperspektivet är något alla verksamheter behöver förhålla sig till vid arbete och beslut inom offentlig verksamhet. Ett gemensamt dokument bedöms kunna bidra till ett mer kvalificerat arbete i området. Bedömer att ansvarsfördelningen behöver tydliggöras.
Socialnämnd Sydväst	Tillstyrker	För att insatserna ska kunna implementeras på ett bra sätt krävs också en del tydliggöranden kring flertalet insatser samt centralt stöd och samordning för att arbetet

		ska kunna systematiseras och bidra till ett jämlikt och likvärdigt arbete över staden.
Trafiknämnden	Tillstyrker	Bedömningen är att barnrättsplanen och dess inriktning skapar bättre förutsättningar för att barns rättigheter omhändertas inom ramen för trafiknämndens uppdrag. Insatserna innebär en kvalitetshöjning vilket kommer kräva åtgärder och prioritering av trafikkontorets resurser för att utveckla processer, arbeta med kunskapshöjning på kontoret samt ökad samverkan med andra verksamheter.
Utbildningsnämnden	Tillstyrker	Förvaltningen bedömer att de föreslagna insatserna är relevanta och genomförbara eftersom mycket redan finns på plats och pågår i verksamheterna. Utbildningsförvaltningen bedömer att genomförande av de föreslagna insatser i Göteborgs Stads barnrättsplan kommer medföra positiv inverkan på barn och unga när det gäller delaktighet och nöjdhet med fritid, utbildning, hälsa och trygghet.
Äldre samt vård- och omsorgsnämnden	Tillstyrker	Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen anser det positivt med förslaget på en barnrättsplan och tillstyrker förslaget med beaktande av förvaltningens yttrande. Yttrandet innehåller perspektivet att barnkonventionens grundprinciper om Lika rättigheter och icke-diskriminering, Barnets bästa, Liv och utveckling samt Delaktighet och inflytande kan lyftas fram tydligare i förslaget till barnrättsplanen för att säkerställa jämställda insatser och resursfördelningar för barn och unga i staden.
Kommunstyrelsens råd		
Rådet för nationella minoriteter romer	Tar inte ställning	Rådet vill särskilt lyfta behovet av att både inledningsvis och genomgående i planen betona kravet att särskilt utsatta barn (definieras i planen) och deras behov särskilt beaktas. Det kräver också att nämnder och styrelser ger i uppdrag till sina förvaltningar att utforma metoder för att just dessa barn ska få sina rättigheter tillgodosedda.
Ungdomsfullmäktige	Tillstyrker	Ungdomsfullmäktige tycker det är viktigt att unga fortsatt blir delaktiga i arbetet med barns rättigheter i staden. När barnboksluten ska tas fram och redovisas varje år bör barnen också vara delaktiga i det arbetet.

		Barnboksluten blir väldigt viktiga för hur arbetet med att stärka barns rättigheter följs upp. Så det är viktigt att det görs varje år och med barns delaktighet.
Rådet för funktionshinderfrågor	Avstyrker	Planen är generell hållen och flera minoritetsperspektiv osynliggörs. Det räcker inte att skriva att planen gäller "alla" barn. Barn med funktionsnedsättningar har en så hög grad av utsatthet att detta behöver nämnas särskilt i planen. De beskrivningar och exempel som tas upp i bilagorna till planen borde i stället finnas med i själva planen.
Sverigefinska rådet	Tar inte ställning	Att explicit nämna minoritetsperspektivet är viktigt, för att om det inte görs så siktar planen på majoritetens barn. Sverigefinska barn kan inte heller likställas med barn med invandrarbakgrund eller utländsk bakgrund för att den nationella minoriteten sverigefinnar har enligt minoritetslagen utökade rättigheter i kommunen.
HBTQ-rådet	Avstyrker	Rådet ser mycket positivt på att en barnrättsplan och ett barnbokslut inrättas. Ett systematiskt barnrättsarbete i Göteborgs Stad är mycket viktigt. Men rådet bedömer att föreliggande förslag till barnrättsplan är alldeles för vagt formulerat för att fylla sitt syfte. HBTQ-rådets huvudsakliga kritik är att förslaget till plan är alldeles för övergripande och saknar ett minoritetsperspektiv och synliggörande av särskilt utsatta grupper.
Övriga		
ING-nätverk	Tar inte ställning	Bedömer att planens insatser leder till ett stärkt barnrättsarbete. Lyfter vikten av att det sker en ordentlig återkoppling till barn och unga som har varit med i framtagandet av förslag till barnrättsplan. Både under processens gång och att kommunicera resultatet
BRIS	Tar inte ställning	Bris ser det som positivt att det i planen lyfts fram att lösningarna på de brister som har identifierats inom de skilda verksamheterna finns hos verksamheterna men att staden gemensamt behöver säkerställa ett stöd i det strategiska barnrättsarbetet. Överlag tycker Bris att det förslag till plan som har tagits fram är välformulerat och utgår från ett

		<p>helhetsperspektiv. Det är därför viktigt att varje verksamhet inom Göteborgs stad arbetar med barnkonventionen ur ett helhetsperspektiv. Vidare vill Bris framhålla vikten av att alla insatser inom ramen för barnrättsplanen måste tas fram och beaktas genom ljuset av barnkonventionens fyra grundprinciper.</p>
<p>Antidiskrimineringsbyrån Väst</p>	<p>Avstyrker</p>	<p>De föreslagna insatserna är bra, men utan en tydligare beskrivning av de situationer som barn som berörs av de sju diskrimineringsgrunderna kan befinna sig i, kommer det bli svårt att förstå vad insatserna i praktiken kan innebära. Det bör framgå att planen gäller alla barn som vistas i staden och inte bara folkbokförda.</p>

Göteborgs Stad

Stadsledningskontoret

Central Samverkansgrupp
(Ordinarie CSG)

Protokoll 1/22
Sammanträdesdatum
2022-01-20

Dnr 0284/22

Utdrag ur protokoll:

§ 5 Samverkan före beslut

- c) Barnrättsplanen dnr 1109/20 Handling utsänd 2022-01-13

Helena Österlind gör en dragning om ärendet. Hänvisning görs till utsänd handling. SACO påtalar att det är av yttersta vikt att verksamheterna får rätt resurser för att kunna genomföra ~~detta~~ de utökade uppdrag som planen innebär. SACO är samtidigt tydlig med att det är väldigt bra att det finns en barnrättsplan.

SACO nämner lärare, som möter alla barn, samt socialsekreterare inom barn och unga som exempel på personal som redan idag har en ansträngd situation gällande arbetsbelastning. SACO betonar elevhälsans svårigheter med hög personalomsättning och svårigheter att rekrytera erfaren personal. Påtalar vidare att det idag inte finns förutsättningar för medarbetarna att uppnå barnkonventionen och att politikerna måste ha ett barnperspektiv när de lägger sin budget.”

Vision ställer sig bakom SACOS synpunkter, och önskar ha mer konkreta exempel i planen för att se hur den ska göra skillnad. Vision påpekar på att det finns livsskillnader för barn beroende på vart man bor geografiskt. Vision tillägger att det i staden finns brister i samarbete mellan socialtjänst, polis, fritid och skola och att insatserna inte har effekt på de mer komplexa ärendena

Vårdförbundet instämmer med Saco och Vision, och påtalar att situationen för skolsköterskorna är ansträngd och lägger man på fler arbetsuppgifter så blir det inte bra i utförandet.

Punkten förklaras omedelbart justerad.

Samverkan är genomförd i enighet.

Presentationen biläggs protokollet

Vid protokollet

.....
Anna Wilsson

Protokollet justeras

.....
Eva Hessman, Arbetsgivaren

.....
Margareta Åvall, Kommunal

.....
Johanna Morgensterns, Saco

.....
Hilda Johansson, TCO

Göteborgs
Stad

Göteborgs Stads Barnrättsplan

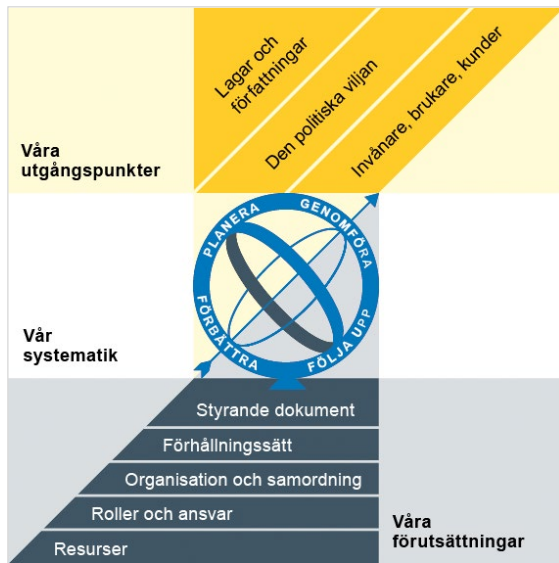
2022-2024

Planerande styrande dokument

Vision
Program
► Plan

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Styrande dokument			
Kommunala föreskrifter		Planerande och reglerande styrande dokument	
Normgivning mot enskild	Riktade styrande dokument	Planerande styrande dokument	Reglerande styrande dokument

Beslutad av:
Kommunfullmäktige

Gäller för:
Alla nämnder och styrelser

Diarienummer:
1109/20

**Datum och paragraf för
beslutet:**
[Text]

Dokumentsort:
Plan

Giltighetstid:
2022 till och med 2024

Senast reviderad:
[Datum]

Dokumentansvarig:
Avdelningschef
Beslutsunderlag och
utredning

Bilagor:

1. Barnrättsplanens koppling till styrande dokument
 2. Stödjande dokument
 3. Förslag till uppföljningsmodell
 4. Barnkonventionen i korthet
-

Innehåll

Inledning	4
Syftet med denna plan	4
Vem omfattas av planen	4
Giltighetstid	4
Bakgrund	4
Koppling till andra styrande dokument	5
Stödjande dokument	5
Genomförande av denna plan	5
Uppföljning av denna plan	6
Planen	9
Fokusområden	10
Trygghet	10
Utbildning	11
Fritid	11
Hälsa	12
Bilaga 1: Tentativ uppföljningsmodell barnrättsplan/barnbokslut	22
Bilaga 2: Stödjande dokument	23
Bilaga 3: Barnrättsplanens koppling till styrande dokument	25
Bilaga 4: Barnkonventionen i korthet och stadens fokusområden	29

Inledning

Syftet med denna plan

Syftet med Göteborgs Stads barnrättsplan är att öka den kommungemensamma styrningen av barnrättsperspektivet samt att öka kompetensen och ambitionsnivån om barnrätt i staden. Planen fokuserar på de förutsättningar som måste vara på plats för att stärka barns rättigheter inom samtliga verksamhetsområden. Områden som staden har stor rådighet och förutsättningar att påverka barnrättsarbetet inom är utbildning, hälsa, fritid och trygghet. Dessa utgör fokusområden för planen.

Vem omfattas av planen

Denna plan riktar sig till stadens nämnder och styrelser.

Giltighetstid

Denna plan gäller för perioden 2022 till och med 2024.

Bakgrund

Barns rättigheter är mänskliga rättigheter. De gäller alla barn, utan åtskillnad. Barns rättigheter är individuella rättigheter, det innebär att stadens verksamheter behöver ha kunskap om rättigheterna och ta hänsyn till barns olika förutsättningar. Att arbeta barnrättsligt innebär att utifrån FN:s konvention om barnets rättigheter tillgodose det enskilda barnets rättigheter inom det som är stadens uppdrag. Staden ska efterfråga barnets delaktighet, säkerställa icke-diskriminering och trygga varje barns rätt till liv, överlevnad och utveckling. Detta innebär att alltid förhålla sig till barnets bästa.

FN:s konvention om barnets rättigheter, eller barnkonventionen som den ofta kallas, antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989 och ratificerades av Sverige 1990. Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen lag i Sverige.

Stadsledningskontoret genomförde 2019 en kartläggning som visade att det finns flera exempel på förvaltningar och bolag som bedriver ett kontinuerligt, aktivt och strategiskt arbete vad gäller barnrätt. Samtidigt framkom att en del förvaltningar och bolag inte bedömde sig vara berörda av barnkonventionen, vilket innebär att staden inom vissa områden står utan beredskap och kompetens i det barnrättsliga arbetet.

Kommunfullmäktige uppdrog 2020-06-16, § 20 till kommunstyrelsen att ta fram en stadenövergripande barnrättsplan, samt till samtliga nämnder och styrelser att årligen upprätta ett barnbokslut. En inriktning för plan och barnbokslut antogs av kommunstyrelsen 2021-01-27, § 72.

Koppling till andra styrande dokument

En viktig del av stadens styrmiljö utgörs av internationella konventioner om mänskliga rättigheter vilka även speglas i svensk lagstiftning. Regeringsformen slår fast att den offentliga makten ska utövas med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans frihet och värdighet. I regeringsformen inkluderas dessutom europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, Europakonventionen, i sin helhet.

Barns rättigheter rör samtliga av stadens verksamheter och har koppling till både stadsövergripande och lokala styrande dokument. I bilaga 1 ges en överblick över de lokala styrande dokument som primärt har bäring på arbetet med barns rättigheter enligt denna plan och som innehåller insatser som stärker barns rätt till bland annat ickediskriminering, liv och utveckling och delaktighet. En följsamhet till, och ett aktivt genomförande av, beslutade planer och program är en förutsättning för ett framgångsrikt barnrättsarbete.

Stödjande dokument

I Göteborgs Stad finns ett antal dokument som går i linje med och stödjer det arbete som behandlas i planen. Även nationella myndigheter har tagit fram råd och rekommendationer kring hur kommunens verksamheter kan arbeta för att stärka barns rättigheter. Listan innehåller också ytterligare rapporter som har varit ett underlag vid framtagande av planen och kan utgöra stöd för framtida arbete. En förteckning över ett urval av stödjande dokument inom området finns i bilaga 2. Under planens genomförande kan det komma att skapas ytterligare stadengemensamma stödjande dokument.

Genomförande av denna plan

Kommunstyrelsen ansvarar för att stödja implementering och samordning av arbetet enligt planen i nämnder och styrelser.

Nämnd och styrelse ska ta fram egna insatser eller förstärka redan påbörjade insatser baserat på en analys av hur väl de arbetar utifrån de grundläggande principerna i barnkonventionen och planens fyra fokusområden, samt målet och insatserna i planen. I stycket om utgångspunkter för Göteborgs Stads barnrättsplan beskrivs ett antal fokusområden som har framkommit under beredningen av planen. Dessa områden kan

vara en vägledning för stadens nämnder och styrelser vad som behöver göras för att stärka rättigheterna kopplat till de fyra fokusområdena i planen.

Uppföljning av denna plan

Kommunstyrelsen ansvarar för uppföljning av planen. Uppföljningen av barnrättsplanen görs via de barnboksutskott som samtliga nämnder och styrelser årligen upprättar.

I nämnders och styrelsers barnboksutskott ska eventuella resultat av barnrättsarbetet inom trygghet, utbildning, fritid och hälsa redovisas, utifrån barnkonventionens grundläggande artiklarna och övriga artiklar relevanta för verksamhetens uppdrag, samt med hjälp av indikatorer som verksamheten tagit fram. För att kunna mäta effekter på en mer övergripande nivå kan indikatorer komma att hämtas ifrån olika undersökningar kopplat till de fyra fokusområdena och nämnders och bolags barnboksutskott.

I bilaga 2 finns en tentativ uppföljningsmodell på barnrättsplanen och kopplingen till barnboksutskottet. I modellen anges att insatser som genomförts kopplat till planen under året ska redovisas. Detta kan dock bli föremål för revideringar då arbetet fortsätter under 2022 att ta fram formerna för uppföljningen av både plan och barnboksutskott och kopplingen dem emellan.

Uppföljningen av nämnders och barnboksutskott på en övergripande nivå kommer att ske i samverkan med ungdomsfullmäktige. Kommunstyrelsens råd och röstbärande organisationer kommer att ta del av resultaten och bjudas in till dialog om det samma. Innan planperioden löper ut 2024 kommer stadsledningskontoret att utvärdera stadens barnrättsarbete, om barns rättigheter stärkts i enlighet med barnkonventionens artiklar och bidragit till planens mål. Utvärderingen ska ge vägledning i stadens fortsatta barnrättsarbete.

Utgångspunkter för Göteborgs stads barnrättsplan

Barns rättigheter är mänskliga rättigheter. De mänskliga rättigheterna är ömsesidigt samverkande och odelbara. Det betyder att de olika rättigheterna utgör delar av samma helhet på ett sådant sätt att ingen enskild rättighet kan anses vara viktigare än någon annan. De mänskliga rättigheterna är också universella. De gäller för alla människor, utan åtskillnad, över hela världen, oavsett land, kultur eller specifik situation. Rättigheterna i barnkonventionen ska respekteras och tillförsäkras varje barn utan åtskillnad av något slag, oavsett barnets eller dess vårdnadshavares ras, hudfärg, kön, språk, religion, politiska eller annan åskådning, nationella, etniska eller sociala ursprung, egendom, funktionsnedsättning, börd eller ställning i övrigt. I konventionens mening avses med barn varje människa under 18 års ålder. Rättigheterna gäller därför alla barn och är inte beroende av barnets eller vårdnadshavarens folkbokföringsadress eller nationalitet.

Barn är rättighetsbärare som kan utkräva sina rättigheter med stöd av konventioner. Göteborgs Stad med sina verksamheter har skyldighet att respektera, skydda, uppfylla och bevaka enskildas rättigheter. För att säkerställa icke-diskriminering är en normkritisk analys nödvändig inom staden. Förgivettagna föreställningar om dem staden är till för behöver synliggöras så att staden på ett normmedvetet sätt kan möta allas olikheter och erbjuda likvärdig service. På så sätt framkommer även det enskilda barnets unika situation, kompetens och rättigheter.

Om barnkonventionen

Barnkonventionen innehåller 54 artiklar som tillsammans utgör en helhet. Fyra av artiklarna utgör de grundläggande och vägledande principer som alltid ska beaktas när det gäller frågor som rör barn. Övriga artiklar ska läsas med grundprinciperna som utgångspunkt. Artiklarna är därför särskilt viktiga att känna till, men alla artiklar i barnkonventionen är lika viktiga.

Artikel 2 handlar om alla barns lika värde och rättigheter. Ingen får diskrimineras. Detta betyder inte att alla barn ska behandlas exakt lika. Det kan krävas särskilda åtgärder för att se till att enskilda barn eller grupper av barn får sina rättigheter tillgodosedda. Barnkonventionen gäller för alla barn som befinner sig i ett land som har ratificerat den.

Artikel 3 anger att det i alla åtgärder som rör barn i första hand ska beaktas vad som bedöms vara barnets bästa. Begreppet ”barnets bästa” är konventionens grundpelare. Vad som är barnets bästa måste avgöras i varje enskilt fall och hänsyn ska tas till barnets egen åsikt och erfarenhet. Det betyder inte att det alltid ska vara utslagsgivande, även andra intressen kan ha samma eller större betydelse. Beslutsfattare ska dock ha i åtanke att barnets bästa inte bara är ett intresse bland andra, utan det är ett intresse som måste ges särskild vikt. Det ska också noteras att ett och samma beslut kan röra flera barn eller grupper av barn med olika intressen, behov och förutsättningar.

Artikel 6 understryker varje barns rätt till liv, överlevnad och utveckling. Artikeln handlar inte bara om barnets fysiska hälsa utan också om den andliga, moraliska, psykiska och sociala utvecklingen.

Artikel 12 lyfter fram barnets rätt att bilda och uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör barnet. När åsikterna beaktas ska hänsyn tas till barnets ålder och mognad.

Utöver de artiklar som utgör barnkonventionens fyra grundprinciper har Göteborgs Stad genom sina verksamheter stor möjlighet att påverka barns rättigheter enligt fler artiklar. Exempelvis belyses barn utifrån livsvillkor som ger särskilda rättigheter, såsom artikel 22 om rättigheter för flyktingbarn, artikel 23 om rättigheter för barn med funktionsnedsättningar och artikel 30 som beskriver rättigheter för barn som tillhör minoritetsgrupper. Barnkonventionens artikel 5 belyser även att föräldrarna har det yttersta ansvaret för barnet och ska säkerställa att det får kännedom om och hjälp i att utöva sina rättigheter. Samtliga artiklar återfinns i bilaga 3 där även grunden till planens fokusområden framgår.

Definitioner och begrepp

En grundläggande del i arbetet med att stärka barnets rättigheter handlar om att identifiera hur det ser ut i verksamheten idag, vilket förhållningssätt och vilken barnsyn som dominerar samt att ha modet att problematisera och kritiskt granska dessa. I detta arbete kan nedanstående begrepp vara till hjälp. Perspektiven kan komplettera varandra när det kommer till bedömningar av barns bästa.

Barn: Varje människa under 18 år är ett barn i konventionens mening.

Barnperspektiv: Den kunskap om barn som vuxna utgår från när de avser att göra något utifrån barnets bästa. Vuxnas perspektiv kan därför skilja sig från hur barnet upplever och förstår samma situation. Barnperspektivet är en färskvara som förändras över tid.

Barnkompetens: Personer som arbetar med barn direkt eller indirekt sägs ha en barnkompetens. Det handlar alltså om de färdigheter man uppnått genom utbildning och erfarenhet av barn. Kompetensen delas ofta upp i områdena organisatorisk, social och pedagogisk kompetens. I barnkompetens innefattas även att ha kunskap om barns livsvillkor och om barn i utsatta situationer.

Barns livsvillkor: Barn växer upp under olika socioekonomiska och geografiska förutsättningar, har olika etniska tillhörigheter, religioner eller andra trosuppfattningar, funktionsnedsättningar, har olika åldrar samt sexuella läggningar och könsidentiteter. Barns livsvillkor innehåller även unika kompetenser och situationer. Livsvillkoren påverkar i dagsläget barnets möjligheter att få sina rättigheter tillgodosedda.

Barn i utsatta situationer: Barn i utsatta situationer behöver särskilt beaktas i att vara delaktiga i samhället och få sina rättigheter respekterade. Det finns ett antal risk och skyddsfaktorer för barns utsatthet, vilka kan vara båda dynamiska och statiska. Riskfaktorer för barn i utsatta situationer omfattar här ett brett spektrum: brist på bekräftelse och respekt, utsatthet för diskriminering, försummelse kring barnets grundläggande behov och/eller allvarliga brister i rätten till skydd och identitet. Anledningarna kan vara fler, men barnets upplevelse av utsatthet är utgångspunkten.

Barns perspektiv: När det gäller barnets perspektiv är det nödvändigt att ett barn fått uttala sig i den aktuella frågan. Det är det som visar sig för barnet som är det intressanta när vi pratar om barnets eget perspektiv. Genom att fråga efter barnets synpunkter levandegörs barnets eget perspektiv. Det handlar om det enskilda barnets synpunkter.

Barnrättsperspektiv: Utgångspunkten är FN:s barnkonvention. Barnrättsperspektiv innebär att alla besluts- och arbetsprocesser är barnrättsbaserade, det vill säga utgår från konventionens fyra grundläggande principer och övriga rättigheter i konventionen.

Barnrättsbaserat synsätt: Ett barnrättsbaserat synsätt uttrycks som att varje barn ska erkännas, respekteras och skyddas som rättighetsbärare med en individuell personlighet, egna behov och intressen samt personlig integritet.

Planen

Inom Göteborgs Stad finns flera verksamheter som är i direkt kontakt med barn. Inom socialtjänst, utbildning och barnomsorg, stadsplanering samt kultur och fritid fattas beslut som har direkt inverkan på barns vardag och deras livssituation, som grupp eller som individer. Staden har även flera verksamheter som påverkar det samhälle och den livsmiljö barnen lever och växer upp i. Detta innebär att planen har en bred ansats och förutsätter att samtliga verksamheter identifierar vad som kan och bör förbättras i den egna verksamheten för att säkerställa stärkta rättigheter för de barn som mest behöver det. Det är i den lokala kontexten effekterna för barn och unga blir mest tydliga, såväl positiva som negativa.

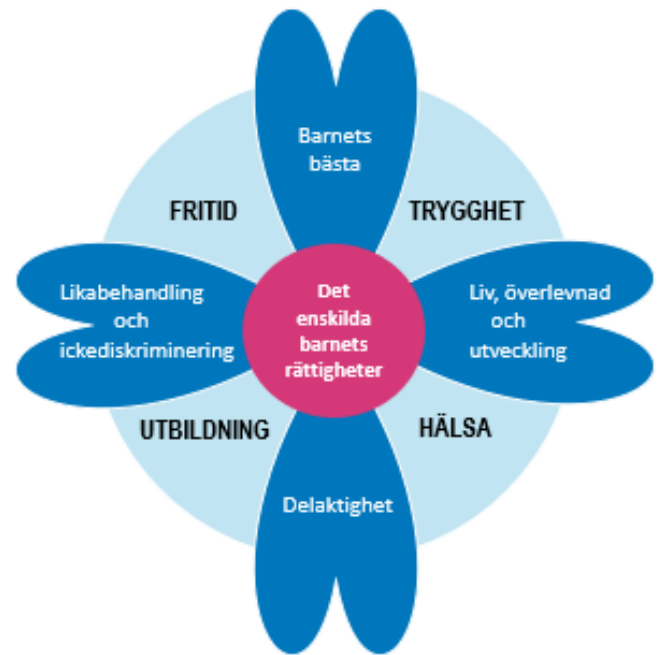
Undersökningar visar att majoriteten av barnen i Göteborg har goda uppväxtvillkor. Trots det finns brister i hur Göteborgs Stad lever upp till barnkonventionens artiklar. Bristerna är ibland generella, såsom rätten till delaktighet och inflytande. En annan generell brist är barns rätt till likabehandling och icke-diskriminering. Detta riskerar att leda till specifika brister för barn och unga inom flera av stadens verksamheter. Lösningarna till dessa brister finns hos verksamheterna, men staden behöver gemensamt säkerställa ett stöd i arbetet.

I arbetet med att ge alla barn och unga likvärdiga chanser och där barnets rättigheter respekteras behöver alla stadens verksamheter bidra. Göteborgs Stad ska se varje barn som en rättighetsbärare och stadens samlade verksamheter som skyldighetsbärare. Hur staden uppfyller barns rättigheter idag påverkar även den framtida utvecklingen av vårt samhälle.

Fokusområden

Områden som staden har särskilt stor rådighet att påverka rättigheterna inom gäller rätten till en god utbildning, en meningsfull fritid, en trygg vardag samt en god hälsa. Dessa områden är ömsesidigt beroende av varandra. En insats inom ett område ger positiva effekter på helheten, likväl som brister inom ett område ger negativa effekter på barnens samlade förutsättningar. Detta visar på vikten att alla verksamheter gör vad som krävs för att tillsammans stärka barns rättigheter inom sina respektive grunduppdrag.

Nedan beskrivs de fyra fokusområdena kortfattat utifrån stadens utmaningar och ansvarsområden. Det finns dock ett flertal ytterligare områden där stadens verksamheter tillsammans påverkar barns rättigheter. Inom respektive fokusområde är det även viktigt att beakta barns olika förutsättningar och livsvillkor för att få rättigheterna tillgodosedda.

Trygghet

Flera av artiklarna i barnkonventionen berör barns rätt till trygghet och skydd, mänsklig värdighet och fysisk integritet. Varje barn har rätt att växa upp under förhållanden som främjar barnets möjligheter att nå sin fulla potential. Det handlar om trygghet i att ha närstående vuxna som bryr sig, en ekonomi som täcker de basala behoven, men också trygghet i att inte bli utsatt för brott eller kränkningar. Detta är viktiga områden för att unga ska ha goda levnadsvillkor och makt att forma sina egna liv, eftersom otrygghet begränsar ungas möjligheter inom de andra fokusområdena. Trygghet i skolan är exempelvis en grundförutsättning för att elever ska kunna tillgodogöra sig sin utbildning. Trygghet är även att ta sig till och från skolan och fritidsaktiviteter på ett tryggt och säkert sätt genom säkra kommunikationer och belysta vägar. Det handlar även om att de som träffar, och arbetar med barn, har kunskap om olika funktionsnedsättningar, andra diskrimineringsgrunder och arbetssätt för att säkerställa barnets rättigheter.

Kommunens uppdrag har påverkan på barns trygghet. Det handlar om att säkerställa och utveckla bostadsområden, skolor och miljöer som barn och unga finner trygga, trivsamma och tillgängliga. Det handlar även om hur det våldspreventiva arbetet sker och vilka grupper som inkluderas i detta, på vilket sätt trygga vuxna finns i barns närhet och hur dessa har kompetens att tolka barns signaler på utsatthet för våld. Barn påverkas även av vuxnas livsvillkor hur staden gemensamt arbetar mot exempelvis kränkningar av olika slag, rasism, homo-, bi- och transfobi. En utsatthet för våld, hat och hot kan ske i olika sammanhang såsom i hemmet, i skolan, i bostadsområdet och genom sociala medier. Det drabbar barn i alla åldrar. Göteborgs Stad är även en aktör som i många sammanhang samarbetar och sluter avtal med externa aktörer genom exempelvis upphandling, där barns rätt till trygghet bör vara en utgångspunkt.

Föräldrar och andra vårdnadshavare har en avgörande betydelse för utvecklingen hos barn och unga och Staden kan påverka barns trygghet genom stöd till dessa. Det handlar bland annat om socialt och ekonomiskt stöd, stöd till sysselsättning, boende och mot missbruk.

Trångboddhet kan medföra ökad risk för våldsutsatthet, sämre hälsa och sämre skolresultat. Det handlar även om stöd i att vara en trygg vuxen som ger barnet den omvårdad och skydd som krävs. Barns förutsättningar för trygghet är beroende av vuxnas förmåga att tillgodose den samt till rätten att få vara den man är.

Utbildning

I barnkonventionens fastslås barnets rätt till utbildning. Rätten till utbildning ska förverkligas på grundval av lika möjligheter. Utbildningen syftar till att utveckla barnets fulla möjligheter i fråga om personlighet, anlag och fysisk och psykisk förmåga. Rätten till utbildning är tätt förknippad med barns övriga rättigheter, då en avslutad grundskoleutbildning är en friskfaktor och ger bättre förutsättningar för ett liv fritt från våld, en bättre hälsa och större möjlighet till delaktighet.

I dialog lyfter barn särskilt skolan som en plats där barnkonventionen behöver synliggöras. Skolan i en vidare bemärkelse omfattar även barns möjligheter till personlig utveckling, social samvaro och trygghet. Sammantaget påverkar alla dessa faktorer barns rättigheter att tillgodogöra sig en utbildning och fullständiga betyg. Barn vill vara mer delaktiga oavsett om det handlar om själva lärandet, hur skolan arbetar med trygghetsskapande åtgärder eller insatser för utbildning i den vida bemärkelsen.

Staden arbetar med barns rätt till utbildning på flera plan från förskolan till vuxenutbildning och hur barn får sina rättigheter tillgodosedda där. Det finns dock utrymme för förbättringar gällande hur staden säkerställer att barn med olika funktionsnedsättningar får rätt stöd eller säkerställer att placerade barn kan gå ut med godkända betyg. Det handlar även om undervisning i eller på sitt modersmål, arbetsmiljön i skolan, likabehandlingsarbetet och arbetet mot kränkningar och mobbning. Barn som inte kommer till skolan är ett ökande problem som kräver insatser från flera verksamheter. Det förutsätter rätt stöd i skolan, men även samverkan med hemmet, socialtjänsten samt lösningar kring färdmedel och väg till skolan. Rätten till utbildning kan stärkas genom läxläsning som idag bedrivs genom allmännyttans bostadsbolag men även i samverkan med andra aktörer i civilsamhället. Staden bidrar även med information om, och förståelse för, hur samhället fungerar genom sina respektive verksamheter. Att ge barn kunskap om dagens miljö- och klimatfrågor möjliggör för barnet att ta tillvara sina rättigheter fullt ut. Flera av stadens bolag anordnar aktiviteter och studiebesök med och för barn, vilka ytterligare kan stärkas utifrån barns rätt till likabehandling.

Fritid

Barnkonventionen slår fast att varje barn har rätt till en meningsfull fritid, kultur men även vila. Det kan handla om tillgång till aktiviteter på fritiden, hur dessa kommuniceras samt möjligheten att förflytta sig till och från dessa. Det handlar även om en likvärdig tillgång och inflytande över fritiden. Stadens stöd till föreningslivet för att möjliggöra en meningsfull fritid, såväl kunskapsmässigt som ekonomiskt, är viktigt. Enligt barnkonventionen har barnet även rätt till ett privatliv.

Barn och unga i Göteborg har inte likvärdiga möjligheter att skapa en meningsfull fritid och alla kan inte fullt ut nyttja stadens utbud. Tillgången till aktiviteter ser bland annat olika ut beroende av kostnader, kännedom om och möjligheten att ta sig till och från aktiviteter. Till exempel vittnar paraidrottare om att det inte i första hand är anläggningen som är problemet utan möjligheten att ta sig dit. Det är även viktigt med aktiviteter i lokalområdet. Tillgängliga ytor för lek och rekreation, stadsrummet och naturen är viktiga

delar av fritiden som behöver uppmärksammas. Många aktiviteter och verksamheter exkluderar barn som avviker från normen eller har särskilda behov. Det kan handla om brister i den fysiska utformningen, avsaknad av gröna ytor och utemiljöer, men också om avsaknad av ett inkluderande förhållnings- och arbetssätt. Exempelvis upplever många hbtqi-unga en otrygghet vid offentliga aktiviteter.

Som en del av fritiden ingår även möjligheten till feriearbete. Äldre barn vill också se universellt utformade arbetsplatser, som redan från början tar hänsyn till de olikheter som finns representerade i vårt samhälle. Det vill säga, arbetsplatser där unga kan feriearbeta oavsett förutsättningar. Möjligheten att jobba extra är en ekonomisk fråga för många ungdomar men det handlar också om ett lärande och att bli sedda av vuxenvärlden.

Barns möjligheter till delaktighet varierar stort och många unga uttrycker en önskan om att själva i högre utsträckning vara med och definiera vad en värdefull fritid består av. Vuxnas och barns prioriteringar och föreställningar kan skilja sig åt. Det kan exempelvis gälla datorspel eller att bara få vila från aktiviteter. Arenor och mötesplatser kan bli mer attraktiva om aktiviteter planerats i medskapande processer tillsammans med unga med olika behov och förutsättningar.

Hälsa

Genom barnkonventionen har Sverige åtagit sig att tillgodose varje barns rätt till sitt liv, att få överleva och att få utvecklas. Barn har rätt till stöd, vård och behandling för att få denna rättighet tillgodosedd. Ett förebyggande arbete är särskilt viktigt vad gäller barns hälsa. Suicidprevention är ett exempel, liksom att förebygga spädbarnsdöd. Vardagsrasism, stigmatisering och diskriminering bidrar till en sämre hälsa bland barn. Ett barnrättsligt arbete förutsätter krafttag mot dessa uttryck.

Barns hälsa är avhängig barns utsatthet inom andra livsområden. Arbetet med att upptäcka, stödja och värna våldsutsatta barn behöver utvecklas då hälsokonsekvenserna av att som barn utsättas för våld och försummelse är mycket allvarliga. Flickor som pojkar utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck. Det är vanligare att unga hbtqi-personer upplever begränsningar och inskränkningar i sina liv och begår fler självmordsförsök än unga som identifierar sig som heterosexuella. Barn med funktionsnedsättning kan vara särskilt utsatta i en hederskontext då de ofta har en särskild beroendeställning till de vårdnadsgivare som kontrollerar dem.

Staden verkar för barns hälsa på ett flertal sätt. Miljön i hemmet är en viktig faktor som påverkar barns och ungas hälsa under uppväxten och senare i livet. En god relation mellan barn och vårdnadshavare minskar risken för en rad olika hälsoproblem och riskbeteenden hos barnen. Staden erbjuder stöd till vårdnadshavare, såväl generella som riktade och dessa behöver utgå från vårdnadshavares och barns olika förutsättningar och behov. Stadens verksamheter bedriver även ett arbete för barns hälsa genom utbildning och information om alkoholen och tobakens skadeverkningar.

Hur barn och unga mår påverkar såväl skolresultat som livsstil. Det handlar om hur skolan, tillsammans med andra verksamheter och organisationer, kan främja fysisk aktivitet och förebygga psykisk hälsa hos barn och unga. Detta kan göras genom undervisningen, men även hur kommunen planerar och tillgängliggör friytor för fritid och rekreation är väsentligt för barns hälsa. Leken och utevistelsen gynnar förutom barns fysiska aktivitet den sociala och mentala hälsan. Tillgängliga, gröna och rena utemiljöer i hela staden kombinerar flera hälsovinster på samma gång. Staden är både en organisatör

och en möjliggörare av olika fritidsaktiviteter som påverkar hälsan. Ytterligare en fråga kring barns hälsa är hur staden tar emot, lyssnar till och agerar på de frågor som påverkar barns psykiska hälsa negativt. Det kan handla om relationer, stress i skolan, upplevelser av diskriminering eller oro för klimatet.

Stöd till barns psykiska hälsa ges inte alltid i tillräcklig utsträckning, i tid, eller utifrån deras specifika behov och förutsättningar. Barn som placerats av socialtjänsten eller barn till föräldrar med missbruk eller egen psykisk ohälsa är grupper av barn vars rätt till hälsa riskerar att förbises. För exempelvis sverigefinska och romska barn och barn med olika funktionsnedsättningar kan tillgång till sitt eget språk och kommunikation vara en del av identitetsskapandet och grunden till god hälsa.

Planens mål: Barns rättigheter har stärkts genom ett systematiskt och inkluderande arbete

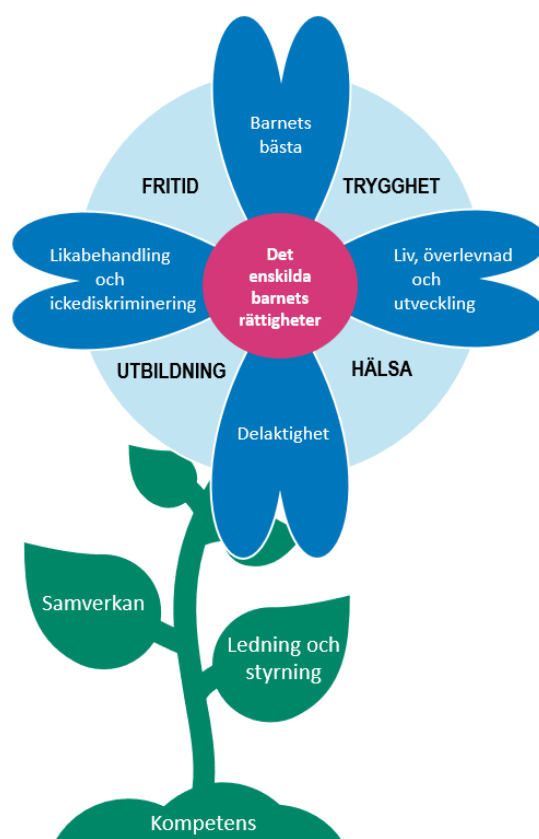
Utgångspunkten är att barns rättigheter ska vara tillgodosedda. Staden har dock inte enskild rådighet över barns livsvillkor. Staden kan däremot säkerställa att det egna arbetet har ett barnrättsperspektiv, och därmed tydligt stärka barns rättigheter.

Ett systematiskt och inkluderande barnrättsarbete förutsätter att barns rättigheter finns med i stadens processer, från planering och beslut till genomförande och uppföljning. En grundförutsättning för ett systematiskt och inkluderande barnrättsarbete är kompetens. Utöver kompetens om själva barnkonventionen behöver staden utveckla sin kunskap om barns olika livsvillkor och hur rättigheterna till trygghet, utbildning, hälsa och fritid påverkas av den egna verksamheten. Ett inkluderande barnrättsarbete innefattar även att efterfråga och ta om hand hur beslut, åtgärder och insatser påverkar barn med skilda livsvillkor olika. En grundläggande komponent är ett barnrättsbaserat synsätt där barn kommer till tals och lyssnas på. Detta bidrar till ett nödvändigt förtroende för att insatserna ska ha effekt.

Ytterligare en viktig del är väl fungerande samverksstrukturer som tillsammans kan verka för en helhetssyn på barns rättigheter, oavsett vilken verksamhet som står som ansvarig för insatserna.

Insatserna i planen syftar till att stärka förutsättningarna för att Göteborgs stad ska kunna bedriva ett systematiskt och inkluderande barnrättsarbete, i varje nämnd och styrelse, men även i staden som helhet.

Insatserna direkt riktade till barn syftar till att, med de grundläggande principerna som utgångspunkt, stärka barns rätt till trygghet, utbildning, fritid och hälsa.

Insatser för kompetenshöjning

Kunskap om barnets rättigheter och vad det innebär i praktiken är en grundförutsättning för att leva upp till åtagandena enligt barnkonventionen. Även förståelsen för barns livsvillkor och hur stadens insatser påverkar olika barn på olika vis, behöver öka. Det är inte ovanligt att det är de barn som inte syns i uppföljningar som dessutom har svårast att komma till tals gällande insatser som berör dem. Följden riskerar att bli ett dubbelt osynliggörande av de barn som behöver stödet allra mest.

Kunskap om barns livsvillkor inhämtas genom såväl kvalitativa och kvantitativa kartläggningar som studier och forskning. En viktig källa till information är även civilsamhällets röstbärande organisationer, som kan ha kunskap om barns villkor som inte fångas upp inom stadens verksamheter. Den viktigaste kunskapen om barns livsvillkor inhämtas dock genom att barn och unga själva får komma till tals.

Insats 1:1: Öka den grundläggande kompetensen om barns rättigheter

Kompetensen om barnrätt innefattar kunskap om barnkonventionens samtliga artiklar och helhetssyn, om dess grundläggande principer och om hur barnets bästa kan och bör beaktas. Bristande kunskap om barns faktiska rättigheter enligt konventionen och hur de tillämpas i verksamheten leder till att barn inte får sina rättigheter tillgodosedda. Det medför även att det är svårt för stadens anställda att på ett tydligt sätt förverkliga och kommunicera barns rättigheter till de som berörs av verksamhetens insatser.

Särskilt brister kunskapen hur staden kan säkerställa rättigheterna för yngre barn, barn i utsatta situationer, barn vars behov avviker från normen eller särskilt identifieras i barnkonventionen, vilket behöver vara en del av den grundläggande kompetensen. Diskrimineringsgrunderna är exempel på faktorer som påverkar barnets möjligheter att få sina rättigheter tillgodosedda. Kombinationen av två eller flera diskrimineringsgrunder innebär dessutom en förstärkande riskfaktor. Även barns olika livsvillkor påverkar hur rättigheterna förverkligas. I kompetensutvecklingen ingår att skapa förståelse för verksamhetens barnsyn utifrån definitioner och begrepp. Nämndernas och styrelsernas redovisning i barnboksluten är ett viktigt underlag för stadens gemensamma kompetenshöjande insatser och eventuell samordning av dessa.

Insats 1:1	Öka den grundläggande kompetensen om barns rättigheter
Förväntat resultat	Genom att stadens medarbetare får en högre grundläggande kompetens om barns rättigheter ökar möjligheten att tillgodose dessa, veta var åtgärder behöver sättas in samt vilka aktörer som är relevanta för samverkan. En grundläggande kunskap möjliggör även till att identifiera de specifika kunskapsbrister verksamheten behöver åtgärda.
Ansvar	Kommunstyrelsen ansvarar för att tillgängliggöra grundläggande utbildningsmaterial som stöd för nämnder och styrelser. Samtliga nämnder och styrelser ansvarar för att den grundläggande utbildningen tillgängliggörs för, och omsätts av, berörda medarbetare. Nämnder och styrelser ansvarar även för att utifrån behov komplettera med verksamhetsspecifika kompetensutvecklingsinsatser.
Uppföljning	Följs upp genom samtliga nämnders och styrelser barnbokslut

Insats 1:2 Utveckla metoder för att följa upp barns livsvillkor utifrån alla barns lika värde.

Majoriteten av stadens kvantitativa uppföljningar om barns livsvillkor möjliggör uppföljning utifrån ålder och juridiskt kön. Bristen på bakgrundvariabler minskar möjligheten att följa upp vilka barn stadens insatser inte når ut till på rätt sätt. Detta riskerar att osynliggöra vissa enskilda, eller grupper, av barn. Ytterligare en risk är att okunskap om ojämlikheten bland barn leder till insatser som ytterligare ökar de ojämlika livsvillkoren. Ett synliggörande av dessa förhållanden, med särskilt fokus på barn i utsatta situationer, barn vars behov avviker från normen, eller särskilt identifieras i barnkonventionen, är nödvändigt för att stärka alla barns rätt till trygghet, utbildning, fritid och hälsa.

I stadens trygghetsmätningar finns inte barn under 16 år representerade. Staden saknar sammanställd kunskap om på vilket sätt barn upplever otrygghet, när de gör det och vilka barn som påverkas på vilket sätt.

För att få en tydligare bild av livsvillkor för barn i Göteborg behöver staden utveckla metoder för uppföljning utifrån barns olika förutsättningar. Metoderna kan vara kompletterande kvalitativa undersökningar, trygghetsvandringar, forum för samråd med barn samt kvalitativa intervjuer med representanter för olika målgrupper. Det kan även handla om hur enkäter är utformade, på vilka språk och genom vilka metoder de tillgängliggörs samt barnets tillit till den som ställer frågorna. Det handlar om att säkerställa att vi når alla barn. Insatsen ska ha ett särskilt fokus på att följa upp barns trygghet utifrån alla barns lika värde.

Insats 1:2	Utveckla metoder för att följa upp barns livsvillkor utifrån alla barns lika värde.
Förväntat resultat	Genom att stadens verksamheter har bättre kunskap om barns livsvillkor och förutsättningar samt kan identifiera var resurser och aktiviteter ska förstärkas ökar möjligheten att säkerställa alla barns rättigheter.
Ansvar	Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, grundskolenämnden, förskolenämnden, utbildningsnämnden samt nämnden för funktionsstöd.
Uppföljning	Följs upp genom ansvariga nämnders barnbokslut

Insats 1:3 Utveckla metoder för barns delaktighet

Delaktighet skapar mening och engagemang och arbetet kan bedrivas på många olika sätt och på olika nivåer. Nivån av delaktighet är beroende av var i beslutsprocessen delaktigheten sker samt barnets förkunskaper, vilket även behöver vara tydligt för barnet. I staden finns ett flertal beprövade metoder som kan vara en utgångspunkt, men som behöver utvecklas med ytterligare fokus på barnets rätt till likabehandling och ickediskriminering och där barn i utsatta situationer inkluderas.

Det finns ett flertal forum för samverkan och dialog med barn och unga, vilka främst riktar sig till barn i skolåldern. Ett framgångsrikt arbete med barns delaktighet behöver omfatta mer av ett uppsökande delaktighetsarbete, bedrivs på barns arenor, vara tillgängliga och anpassas till yngre barn samt till barnets livsvillkor. I de fall barnet inte

själv kan höras ska delaktigheten av vårdnadshavare och röstbärande organisationer säkerställas.

Även stadens verktyg för delaktighet i utredningar och uppföljning av insatser behöver anpassas bättre till olika barnets behov och förutsättningar. Tidig delaktighet bidrar till att höja kvaliteten på stadens omfattande arbete med tidiga och främjande insatser för barn i staden. Metoderna som utvecklas bör spridas över staden för att stödja andra nämnder och styrelser i deras systematiska och inkluderande barnrättsarbete.

Insatsen förstärker nämnden för demokrati och medborgarservice uppdrag om att stödja nämnder och styrelsers demokratiarbete. Insatsen ska ha ett särskilt fokus på metoder för delaktighet av yngre barn och barn i utsatta situationer.

Insats 1:3	Utveckla metoder för barns delaktighet.
Förväntat resultat	Genom fler kanaler, nätverk och metoder som förvaltningar och bolag kan använda sig av möjliggörs att fler barn är delaktiga. Även synpunkter från yngre barn och barn i utsatta situationer synliggörs och kan tas i beaktande i stadens arbete och vid bedömningar av barnets bästa.
Ansvar	Nämnden för demokrati och medborgarservice ansvarar för ett kompetensstöd om metoder för barns delaktighet i samskapande med andra nämnder. Förskolenämnden, grundskolenämnden, nämnden för funktionsstöd samt Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst ansvarar för att utveckla metoder inom den egna verksamheten.
Uppföljning	Följs upp genom ansvariga nämnders barnbokslut

Insatser för styrning och ledning

Barnrättsarbetet behöver vara en del i nämndens och styrelsens lednings-, styr- och beslutsprocesser. Nämnders och styrelsers verksamhetsansvar bygger bland annat på att styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten ska vara systematisk, förebyggande och utvecklingsinriktad. Information och lärdomar om behov, förväntningar och upplevelser hos de verksamheten riktar sig till ska beaktas i styrningen. Där ska framgå på vilket sätt barnkonventionens artiklar har beaktats.

En framgångsfaktor för ett systematiskt och inkluderande barnrättsarbete är samverkan mellan de aktörer som finns runt barn. Samverkan bör ske på alla nivåer, från lednings- och förvaltningsnivå till de enskilda medarbetare som möter barn. Det finns brister i helhetssynen på barnets bästa genom att verksamheter inte ser vad som gemensamt kan och bör göras för att säkerställa barns rättigheter. I andra exempel framkommer att barnrättsperspektivet varit med inledningsvis, men minskat allteftersom ett genomförande av den planerade insatsen går vidare till en annan förvaltning eller verksamhet.

Samverkan med externa aktörer, såsom andra myndigheter och röstbärande organisationer, är viktigt för att säkerställa en helhetssyn på barns rättigheter. För att kunna möta dessa samverkansaktörer är det väsentligt att staden internt har förutsättningar för en helhetssyn. Det förutsätter att organisationen har identifierat hur den egna verksamheten påverkar barn, direkt och/eller indirekt, och vilken del

verksamheten spelar i en helhetssyn på barns rättigheter. Insatserna syftar till att etablera ett systematiskt och inkluderande barnrättsarbete utifrån den egna nämndens/styrelsens analys av prioriterade förbättringsområden.

Insats 2:1: Identifiera hur den egna verksamheten påverkar barns rättigheter utifrån barns olika livsvillkor

Stadens nämnder och styrelser har direkt eller indirekt påverkan på barns rättigheter enligt barnkonventionen, däribland rätten till trygghet, utbildning, fritid och hälsa. Således behöver varje nämnd och styrelse identifiera vilka förutsättningar och behov som finns för att kunna bedriva ett systematiskt och inkluderande barnrättsarbete. Det är en förutsättning att öka kompetensen om barns olika livsvillkor för att genomlysningen ska bli fullständig.

I insatsen ingår att identifiera vilka av barnkonventionens artiklar som primärt berör den egna verksamheten och med särskilt fokus på barn i utsatta situationer, barn vars behov avviker från normen eller särskilt identifieras i barnkonventionen. Dessutom ingår att identifiera beroenden och samspel med andra verksamheter och aktörer som påverkar den totala möjligheten att värna barnets rättigheter.

För nämnder och styrelser är det även väsentligt att identifiera de sammanhang där barn är anhöriga, samt hur deras livsmiljö påverkas direkt eller indirekt av exempelvis stadsplanering och samhällsfrågor, såsom klimatförändringar. Identifieringen av den egna verksamhetens påverkan är en viktig grund för bedömningar om barnets bästa som ett tillvägagångssätt i samband med beslutsunderlag och övriga styr- och ledningsprocesser.

Insats 2:1	Identifiera hur den egna verksamheten påverkar barns rättigheter utifrån barns olika livsvillkor
Förväntat resultat	Genom ökad förståelse stärks verksamhetens förutsättningar att förbättra de egna processerna för att stärka barns rättigheter och synliggöra barn som behöver särskilda insatser utifrån sina livsvillkor
Ansvar	Samtliga nämnder och styrelser
Uppföljning	Följs upp genom samtliga nämnders och styrelsers barnbokslut

Insats 2:2 Identifiera och använda metoder för barns delaktighet som är anpassade utifrån barns olika förutsättningar.

Barn har rätt att bli hörda i frågor som berör dem. Stadens nämnder och styrelser ska ha metoder för att lyssna på och inhämta barns åsikter. Metoderna ska vara anpassade utifrån barns olika förutsättningar och livsvillkor samt säkerställa delaktighet av barn som sällan kommer till tals. Metoder för barns delaktighet handlar även om inflytande i de insatser verksamheten ansvarar för. Barn är inte alltid direkt mottagare av insatserna, utan kan även påverkas i rollen som anhörig till en förälder, ett syskon eller en kompis. Staden genomför även insatser som påverkar barns livsmiljö och på kort eller lång sikt påverkar barns trygghet, utbildning, fritid och hälsa.

Insatsen syftar till att omsätta insats 1:3 i praktiken och möjliggör ett systematiskt barnrättsarbete genom att nämnden och styrelsen får underlag till analys och prioritering av förbättringsområden. Barns delaktighet ger nödvändig kompetens för att göra

bedömningar om vad barnets bästa som ett tillvägagångssätt innebär i samband med beslut¹.

Insats 2:2	Identifiera och använda metoder för barns delaktighet som är anpassade utifrån barns olika förutsättningar.
Förväntat resultat	Genom att varje verksamhet förbättrar sina processer för att stärka barnets rättigheter och synliggöra barn som behöver särskilda insatser utifrån sina livsvillkor.
Ansvar	Samtliga nämnder och styrelser
Uppföljning	Följs upp genom samtliga nämnders och styrelsers barnbokslut

Insats 2:3 Säkerställa samverkan kring barnrätt

Inom varje nämnd och styrelse bör det finnas ett utpekat ansvar på ledningsnivå för att se till barns rättigheter i den egna verksamheten samt för att säkerställa den samverkan som krävs med övriga verksamheter i staden. Utgångspunkten för samordning och samverkan ska vara helhetssyn på barns rättigheter men också ett särskilt fokus på de grundläggande rättigheterna samt barns rätt till trygghet, utbildning, fritid och hälsa.

Samverkan skall resultera i att arbetet med barnrätt sker inom samtliga nivåer i organisationen och att det synliggör barns rättigheter inom nämndens och styrelsens ansvarsområden. Samverkan bygger kompetens om helhetssynen och ger möjlighet till bättre bedömningar om barns bästa i beslutsunderlag och övriga styr- och ledningsprocesser. Genom samverkan med övriga verksamheter kan målkonflikter gällande barns rättigheter och andra intressen synliggöras. Samverkan ger nödvändig kompetens för att göra bedömningar om vad barnets bästa som ett tillvägagångssätt innebär i samband med beslut².

Insats 2:3	Säkerställa samverkan kring barnrätt
Förväntat resultat	Genom utpekat uppdrag kring barns rättigheter inom nämnd och styrelse ökar möjligheten till ett helhetsperspektiv kring barnet.
Ansvar	Samtliga nämnder och styrelser
Uppföljning	Följs upp genom samtliga nämnders och styrelsers barnbokslut

Insats 2:4 Årligen upprätta barnbokslut

I anslutning till upprättandet av barnrättsplanen beslutade kommunfullmäktige att samtliga nämnder och styrelser årligen ska upprätta ett barnbokslut. Barnboksluten ger viktig styrinformation för nämnder och styrelser hur verksamheten arbetar med barnrättsfrågorna och med fokus på barn i utsatta situationer utifrån barnkonventionens grundläggande artiklar men även andra artiklar verksamheten har identifierat. Barnboksluten ska även redovisa eventuella resultat till följd av att arbeta utifrån ett barnrättsperspektiv och i anslutning till de fyra fokusområdena trygghet, utbildning, fritid och hälsa.

¹ Se paragraf 4 i Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll

² Se paragraf 4 i Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll

Barnboksluten är en viktig informationskälla för att skapa en helhetsbild över stadens samlade barnrättsarbete som följs upp årligen av kommunstyrelsen. Barnboksluten kan också utgöra viktiga underlag för eventuell samordning av kompetenshöjande insatser och samverkan.

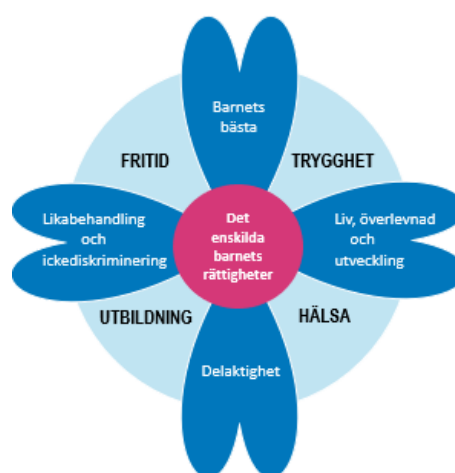
Insats 2:4	Årligen upprätta barnbokslut
Förväntat resultat	En helhetsbild och bättre styrning av nämndens, styrelsens och stadens samlade barnrättsarbete
Ansvar	Samtliga nämnder och styrelser
Uppföljning	Följs upp årligen av kommunstyrelsen via nämnders och styrelser barnbokslut

Insatser direkt riktade till barn

Samtidigt som staden rustas för ett långsiktigt barnrättsarbete i samtliga nämnder och styrelser så finns behov av riktade insatser till barn. Insatserna syftar till att stärka barns rättigheter i samtliga prioriterade områden genom delaktighet.

Insats 3:1: Kommunikationsinsats för barn om deras rättigheter.

Först när barn vet vilka rättigheter de har kan de vara delaktiga i att förverkliga dem. Den externa kommunikationen är viktig för att förmedla anpassad information om rättigheterna och hur de kan tillgodoses till barn utifrån deras olika förutsättningar och behov.

Inom ramen för utbildningen ges elever kunskap om barnkonventionen men informationen behöver vara synlig på fler arenor där staden har verksamhet samt på platser där barn befinner sig. En kommunikationsinsats för barn om deras rättigheter behöver ha ett fokus på barn i utsatta situationer, barn vars behov avviker från normen eller särskilt beaktas i barnkonventionen samt yngre barn och anpassas utifrån barnets olika förutsättningar att tillgodogöra sig den. Den bör göras i samverkan med barn samt med civilsamhällets organisationer som arbetar med barnrätt. En kommunikationsinsats riktad till barn bör även tillgängliggöras för vuxna utifrån deras förutsättningar att omsätta kunskapen. Vårdnadshavare har ett särskilt ansvar att se till barnets behov och rättigheter. Insatsen bör samordnas med den grundläggande kompetenshöjningen.

Insats 3:1	Genomföra en kommunikationsinsats till barn om deras rättigheter
Förväntat resultat	Genom att barn får högre kunskap om sina grundläggande rättigheter samt till hälsa, utbildning, fritid och trygghet kan barn själva påverka hur rättigheterna tillgodoses.
Ansvar	Nämnden för demokrati och medborgarservice, i samarbete med kulturnämnden, grundskolenämnden, förskolenämnden, nämnden för funktionsstöd samt socialnämnder Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst.
Uppföljning	Följs upp genom ansvariga nämnders barnbokslut

Insats 3:2 Medborgarkontor med tydlig inriktning för barn

För att staden ska kunna svara och vägleda i frågor som är viktiga för barn behöver många aktörer samordna sig, samarbeta och samverka – särskilt i frågor där barn upplever glapp idag. Medborgarkontoren behöver därför utvecklas till lokala nav som kan stärkas med stadens samlade aktiviteter för barns rättigheter enligt denna plan. Staden erbjuder kostnadsfria fritidsaktiviteter och mötesplatser men dessa behöver tillgängliggöras och kommuniceras till alla barn oavsett livsvillkor. Staden har ett stort antal insatser för att främja en god hälsa, samt för att stötta barn med psykisk ohälsa, flera forum för delaktighet och inflytande, men som bättre behöver samlas ihop, tillgängliggöras och vara attraktiva för barn. Insats 2:1 är ett stöd i att identifiera vilka barn som berörs av verksamheterna och vilka som är svårast att nå.

Insatsen förstärker nämnden för demokrati- och medborgarservice demokratiuppdrag och ansvar för medborgarkontor samt upprätthållande en väl utbyggd infrastruktur av lokala nav för att stärka den lokala demokratin. Insatsen bidrar även till att utveckla kompetens om barns livsvillkor genom barns delaktighet.

Insats 3:2	Medborgarkontor med tydlig inriktning för barn
Förväntat resultat	Staden erbjuder platser, fysiska och/eller digitala, där barn oavsett livsvillkor kan få information om stadens insatser och hur de kan ta del av dem. Det möjliggör även för barns och ungas egna initiativ till dialoger med olika verksamheter som är berörda inom frågor som berör dem.
Ansvar	Nämnden för demokrati- och medborgarservice
Uppföljning	Följs upp genom ansvarig nämnds barnbokslut

Insats 3:3 Säkerställa insatser för placerade barns rätt till utbildning

En skolgång med fullföljd grund- och gymnasieskola är en viktig framgångsfaktor för att barn ska klara sig bra senare i livet. När rätten till utbildning för barn inte tillgodoses kan konsekvenserna bli betydande, framförallt för berörda barn och deras framtida förutsättningar men även ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. För att den rätten även ska säkerställas barn som har placerats av socialtjänsten krävs samverkan mellan socialtjänsten och hela utbildningsväsendet. Det är stadens skyldighet som ansvariga för barn i samhällsvård att se till att barnen har en fullgod skolgång.

För att staden ska kunna säkerställa att placerade barn får den utbildning de har rätt till behöver stödinsatserna för förbättrade skolresultat fortsatt stärkas och utvecklas och inte enbart omfatta barn i familjehem. Stödet behöver anpassas utifrån placeringsform och målgrupp för att nå och omfatta alla placerade barn. Stödet behöver utvecklas av och i samverkan mellan de ansvariga nämnderna och satsningar behöver genomföras utifrån nämndernas beslutade prioriteringar. Arbetsformer och finansieringsprinciper liknande de som införts avseende metoden Skolfam skulle kunna användas som exempel i det fortsatta utvecklingsarbetet.

Insatsen förstärker det ansvar socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst har gemensamt med grundskolenämnden och utbildningsnämnden för att tillgodose placerade barns rätt till utbildning.

Insats 3:3	Säkerställa insatser för placerade barns rätt till utbildning
Förväntat resultat	Genom ett utökat och anpassat stöd till placerade barn förväntas andelen barn utan gymnasiebehörighet minska. Samtidigt förväntas andelen elever som fullföljt gymnasieutbildning inom tre år öka.
Ansvar	Grundskolenämnden, utbildningsnämnden samt socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst.
Uppföljning	Följs upp genom ansvariga nämnders barnbokslut

Insats 3:4 Höja valdeltagande till Ungdomsfullmäktige

För att öka möjligheterna för barn att påverka beslut som rör stadens utveckling har ett ungdomsfullmäktige inrättats. Val till Ungdomsfullmäktige sker årligen genom att barn 11–17 år får rösta på den kandidat de anser företräda dem bäst. I ungdomsfullmäktige kommer ledamöter från alla stadsdelar, samt har olika förutsättningar och bakgrund.

Valet till Ungdomsfullmäktige är ett viktigt verktyg för den grundläggande principen enligt artikel 12 i barnkonventionen. De barn som tidigt lär sig ett aktivt deltagande i demokratiska processer ges bättre förutsättningar för ett aktivt deltagande i samhället som vuxna. Ungdomsfullmäktige driver frågor som är relevanta för barn i Göteborg samt identifierar själva trygghet, utbildning, fritid och hälsa som prioriterade områden. Ungdomsfullmäktige driver även frågan om att utveckla andra demokratiska processer för barn, såsom elevråd och ungdomsråd.

En ökad kännedom om val till Ungdomsfullmäktige gör fler delaktiga i utvecklingen av staden Göteborg och stärker legitimiteten för barnens folkvalda forum. Särskilt behöver insatser ske för att möjliggöra ett jämlikt valdeltagande för barn med olika förutsättningar. Insatsen förstärker grundskolenämndens ansvar att förrätta val till Ungdomsfullmäktige.

Insats 3:4	Höja valdeltagandet till Ungdomsfullmäktige
Förväntat resultat	Genom ett höjt valdeltagande kan fler barn påverka utvecklingen av staden Göteborg och sin närmiljö.
Ansvar	Grundskolenämnden i samverkan med nämnden för demokrati och medborgarservice, idrotts- och föreningsnämnden, kulturnämnden, utbildningsnämnden samt socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst
Uppföljning	Följs upp genom ansvariga nämnders barnbokslut

Bilaga 1: Tentativ uppföljningsmodell barnrättsplan/barnbokslut

Tentativ uppföljningsmodell – uppföljning av barnbokslut

Nämnd/Styrelsenivå

Utgå ifrån/identifiera mål och strategier för ett systematiskt barnrättsarbete

- BARNBOKSLUT**
- Redovisa resultat och effekter under året utifrån nämnders/styrelsers grunduppdrag och arbete med:
 - Relevanta fokusområden i planen – kopplat till:
 - De fyra grundläggande artiklarna, samt övriga relevanta artiklar i barnkonventionen för nämnders/styrelsers uppdrag
 - Indikatorer som nämnder/styrelser tagit fram för sin egen uppföljning
 - Processuppföljning:
 - Insatser som genomförts under året kopplat till barnrättsplanen

Barnbokslut på en årlig basis som rapporteras till egen nämnd och styrelse

Stadenövergripande nivå – KS

Utgå ifrån nämnders/styrelsers barnbokslut

- UPPFÖLJNING – EN SAMMANSTÄLLNING AV BARNBOKSLUTEN**
- Eventuella resultat och effekter som visar på att barns rättigheter stärkts (planens mål) kopplat till:
 - Fokusområdena i planen på en övergripande nivå. Indikatorer kan komma att hämtas från olika undersökningar kopplat till fokusområdena
 - De fyra grundläggande artiklarna, samt övriga artiklar i barnkonventionen
 - Insatser som genomförts under året kopplat till barnrättsplanen

- KOMPLEMENT TILL SAMMANSTÄLLNING AV BARNBOKSLUTEN**
- Vid behov en kvalitativ uppföljning med olika verksamhetsområden
 - Samverkan med barn/UF, samt dialog med KS råd och CSO/röstbärande organisationer om resultaten av KS uppföljning av barnboksluten

Uppföljningen färdigställs och rapporteras till KS på en årlig basis

Bilaga 2: Stödjande dokument

Mer information om FN:s konvention om barnets rättigheter

[United Nations - Conventions of the Rights of the child, FN:s sida på webben](#)

[FN:s barnrättskommitté granskar Sverige, Regeringen](#)

[Regeringens vägledning vid-tolkning och tillämpning av FN:s konvention om barnets rättigheter](#)

[Regeringens sida om barnets rättigheter](#)

[Barnombudsmannen om barnkonventionen](#)

[Länsstyrelserna -Kunskaps- och metodstöd för prövning av barnets bästa](#)

[Sveriges kommuner och regioners sida om barnets rättigheter](#)

[Göteborgs Stads sida om barnkonventionen](#)

Utbildningar, kompetensutveckling

Grundläggande material

[SKR utbildningar om barnets rättigheter](#)

[Grundkurs i barnkonventionen, Barnombudsmannen](#)

[Barnkonventionen - från teori till praktik, Västra Götalandsregionen](#)

Utifrån planens fokusområden, fritid, skola trygghet och delaktighet

[Göteborgs stads verktyg/processtöd barnkonsekvensanalys i fysisk planering](#)

[Boverket \(2020\). Barnkonventionen i fysisk planering och stadsutveckling](#)

[MUCF stöd för barnrätt i öppen fritidsverksamhet](#)

[MUCF:s självkattningsverktyg för rättighetsbaserat ungdomsperspektiv](#)

[Grundskoleförvaltningens riktlinje för delaktighet och inflytande för elever och vårdnadshavare \(goteborg.se\)](#)

[Skolverket -Barnkonventionen i skolan](#)

[Barnombudsmannen -Barnkonventionen i förskolan](#)

[SKR:s sammanställning av metodstöd och verktyg vid samtal med barn inom socialtjänst](#)

[Socialstyrelsen -Stöd i arbetet med barnets rättigheter och barnkonventionen](#)

[Jämställdhetsmyndigheten -En barnrättslig analys av strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor](#)

[Myndigheten för delaktighet -sida om barnrätt](#)

Information till barn

[Barnombudsmannen -För dig under 18](#)

[Göteborgs Stad -Ungt inflytande](#)

[Ungdomsfullmäktige](#)

[Göteborgs Stad -Hjälp till barn och unga](#)

[Socialtjänsten Koll på Soc](#)

[Ungdomsmottagningen](#)

[Rädda Barnen -Dina rättigheter som barn](#)

[BRIS -Dina rättigheter](#)

[Unicef -En film om barnkonventionen för yngre barn](#)

[RFSL Ungdom](#)

Insatser i flera planer och program stärker barnets rättigheter

[Göteborgs Stads styrande dokument](#)

Bilaga 3: Barnrättsplanens koppling till styrande dokument

Barns rättigheter rör samtliga av stadens verksamheter och har således koppling till majoriteten av styrande dokument. Här ges en överblick över de stadenövergripande styrande dokument som primärt har bäring på arbetet med barns rättigheter enligt denna plan. En följsamhet till nedanstående planer och program är en förutsättning för ett framgångsrikt barnrättsarbete.

Styrande dokument	Fastställare/ Beslut/ Dnr	Giltighet	Anknytning till barnrättsplanen
Göteborgs Stads program för attraktiv arbetsgivare 2019–2023	KF 2019-05-23 0955/17	2019– 2023	Genom rollen som arbetsgivare kan Göteborgs Stad påverka barns livsvillkor, både utifrån att stödja föräldrarollen och som kompetensutvecklare inom barnrätt. Programmet lyfter även att Staden ska skapa positiva erfarenheter hos potentiella medarbetare, utveckla normmedvetna rekryteringsprocesser och påverka attityderna till bristyrken hos unga.
Göteborgs Stads plan för jämställdhet	KF 2019-01-31 0445/14	2019– 2023	Planen fokuserar på normer som skapar ojämställdhet mellan könen. Flera av planens utvecklingsområden berör barn och unga. En av dem är ”utbildning och arbete – fritt från könsstereotypa normer” för att motverka traditionella könsmonster i studie- och yrkesval. En annan är ”frihet från våld” med fokus på främjande och förebyggande insatser mot bland annat destruktiva maskulinitetsnormer, samt en meningsfull fritid.
Göteborgs Stads plan för arbetet med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter	KF 2018-10-25 0754/17	2019– 2022	Förväntat resultat av planens insatser är att vårdnadshavare får ökad kunskap om hur de kan prata med barn om kroppslig integritet, sexualitet och rättigheter.
Göteborgs Stads program för en jämlik stad	KF 2018-01-18 0327/17	2018– 2026	Programmet belyser vikten av jämlika och goda livsvillkor samt innehåller strategier för att ge barn och unga möjlighet till delaktighet, inflytande och rätt att vara sig själva

Styrande dokument	Fastställare/ Beslut/ Dnr	Giltighet	Anknytning till barnrättsplanen
			samt att varje barn ska ha möjlighet att utvecklas till sin fulla potential.
Göteborgs Stads plan för en jämlik stad	KF 2020-04-16 1028/19	2019– 2022	Planen innehåller aktiviteter i samverkan mellan nämnder och styrelser som ska ge barn och unga rätt till goda och likvärdiga livsvillkor.
Göteborgs Stads plan för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck (HRV)	KF 2019-11-21 1316/17	2020– 2023	Planen syftar till att fler barn och unga i ökad grad får delta i skol- och fritidsaktiviteter och har tillgång till all undervisning. Ytterligare förväntat resultat är att fler barn och unga har positiva attityder till demokrati och mänskliga rättigheter.
Göteborg Stads plan mot hemlöshet	KF 2020-04-16 1411/19	2020– 2022	Planen har målsättning om att minska personer i hemlöshet med särskild prioritet att minska antalet barn i akut hemlöshet. Planens målsättning är även att inga barnfamiljer ska avhysas.
Göteborgs Stads plan för barn- och ungdokument	KF 2020-04-16 1009/19	2020– 2023	Planen belyser vikten av samverkan för att åstadkomma större och mer jämlik tillgång till konst och kultur för, av och med barn och unga samt tydliggör ungas rättigheter till konst och kultur.
Göteborgs Stads plan för att förbättra hbtq-personers livsvillkor	KF 2017-01-26 1407/14	2017– 2021	Belyser hbtq-personers specifika utsatthet, vilket även innefattar barn. Innehåller insatser för ökad kunskap i normmedvetet arbetssätt vilket ger förutsättningar att arbeta mot diskriminering. Medvetenheten om vilka normer som är rådande och som i vissa fall exkluderar målgrupper eller begränsar tillgång till rättigheter.
Handlingsplan för arbetet med de mänskliga rättigheterna i Göteborgs Stad	KF 2019-05-23 0110/18	2019– 2022	Barns rättigheter är en del av de mänskliga rättigheterna. Planen slår fast att alla stadens verksamheter ska genomsyras av principen om mänskliga rättigheter. Denna plan fokuserar på två strategiska

Styrande dokument	Fastställare/ Beslut/ Dnr	Giltighet	Anknytning till barnrättsplanen
			huvudområden varav det första lyder: organisatorisk etablering med fokus på mänskliga rättigheter i processer för planering, budget och uppföljning. Och det andra: organisatorisk etablering med fokus på infrastruktur för kunskap, kompetens och lärande.
Göteborgs stads program för full delaktighet	KF 2020-11-12 0759/19	2021– 2026	Programmets strategier inbegriper att stadens verksamheter ska ha ett helhetsperspektiv i kontakterna med barn med funktionsnedsättning och barn som är anhöriga till personer med funktionsnedsättning. I den mån det finns resultat, till programmets indikatorer, fördelat på kön och ålder kan en analys av resultaten belysa jämlikhetsaspekter samt anta ett barnrättsperspektiv.
Göteborgs stads folkhälsoprogram	KF 2019-05-23 0110/18	2019– 2020	Syftar till att skapa förutsättningar för vårdnadshavare att vara barnets främsta resurs och stärka samverkan runt barnet. Programmet lyfter även vikten av hälsofrämjande förskola, skola och fritidsaktiviteter för barn och unga samt har åtgärder om att öka barns delaktighet och möjlighet till inflytande.
Göteborgs Stads plan för stärkta insatser mot rasism	KF 2020-02-20 0362/18	2020– 2023	Planens övergripande mål är att Göteborg är en stad fri från rasism. Insatserna handlar om att utveckla kompetens och arbetssätt, i samverkan med civila samhället, för att motverka bland annat rasism, islamofobi, antisemitism och trans-/homofobi.
Göteborgs Stads program för trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete	KF 2014-12-11	2015– 2021	Programmets målsättning är att barn som växer upp i Göteborg känner sig trygga, har en god uppväxt, lyckas i skolan och känner en framtidstro. Strategierna handlar om att stärka vuxna i föräldrarollen och ökad

Styrande dokument	Fastställare/ Beslut/ Dnr	Giltighet	Anknytning till barnrättsplanen
			trygghet på förskola, skola och fritidsverksamhet.
Göteborgs Stads plan för arbetet med nationella minoritetsfrågor	KF 2020-09-10 1251/19	2020– 2023	Planen lyfter att barn och ungas möjligheter till inflytande och samråd i frågor som berör dem särskilt stärks. Barns rätt en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska uppmärksammas och stärkas. Strategierna innefattar kunskapshöjande åtgärder om barns rättigheter och att barns bästa alltid ska komma först.
Göteborgs Stads plan för arbetet med finskt förvaltningsområde	KF 2020-09-10 1223/19	2020– 2023	Enligt planen ska barns och ungas möjligheter till samråd förstärkas. Inflytandeformerna ska anpassas i större utsträckning till deras förutsättningar. Planen omfattar barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt.
Strategisk plan för suicidprevention i Göteborg	KF 2014-10-0 0576/13		Barn och unga från utsatta grupper ska särskilt uppmärksammas och stödjas så att de kan vara delaktiga i samhället som andra. Lyfter vikten av samverkan med andra aktörer för ungas psykiska hälsa.
Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram	KF 2021-03-25 0409/19	2021– 2030	Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram innehåller mål för hög biologisk mångfald, ett klimatavtryck nära noll samt en hälsosam livsmiljö för göteborgaren. I målet om en hälsosam livsmiljö ligger fokus på barns livsmiljöer eftersom de är särskilt sårbara.

Bilaga 4: Barnkonventionen i korthet och stadens fokusområden

Artikel 1: Ett barn – det är varje människa under 18 år.

Artikel 2: Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras.

Artikel 3: Barnets bästa ska beaktas i alla beslut som rör barn.

Artikel 4: Konventionsstaterna ska till fullo utnyttja sina tillgängliga resurser för att förverkliga barnets ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. När resurserna inte räcker till bör man söka lösningar genom internationellt samarbete.

Artikel 5: Föräldrarna har det yttersta ansvaret för barnet och ska utifrån utvecklingen av barnets egen förmåga säkerställa att det får kännedom om och hjälp i att utöva sina rättigheter.

Artikel 6: Varje barn har rätt att överleva och att utvecklas.

Artikel 7–8: Barnet har rätt till ett namn och en nationalitet. Barnet har rätt, så långt det är möjligt, att få veta vilka föräldrarna är. En stat får inte ta ifrån barnet dess namn eller nationalitet.

Artikel 9: Barnet ska inte hållas åtskilt från sina föräldrar mot sin vilja, utom när det är för barnets bästa. Barn som inte bor med båda föräldrarna ska ha rätt att träffa båda två regelbundet.

Artikel 10: Ansökningar från familjer som vill återförenas över statsgränser ska behandlas på ett positivt, humant och snabbt sätt.

Artikel 11: Ett barn får inte föras bort eller hållas kvar i utlandet utan tillstånd. Staten ska ingå avtal med andra länder för att bekämpa detta.

Artikel 12–15: Barnet har rätt att uttrycka sin mening i alla frågor som berör det. När domstolar och myndigheter behandlar fall som rör barnet ska barnet höras och barnets intresse komma i första rummet. Barnets rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet ska respekteras.

Artikel 16: Varje barn har rätt till sin privat- och familjeliv, hem och post och ska skyddas mot ingripanden i dessa. Varje barn ska också skyddas mot angrepp på sin heder och sitt anseende.

Artikel 17: Alla barn har rätt att ta del av information från massmedia, som syftar till att främja deras välfärd och utveckling. Massmedia ska därför uppmuntras att sprida information särskilt riktad till barn, samarbeta över gränserna, producera barnböcker, sprida information på minoritetsspråk samt skydda barn mot skadligt innehåll.

Artikel 18: Båda föräldrarna har gemensamt det primära ansvaret för barnets uppfostran och utveckling. De ska låta sig vägledas av vad som bedöms vara barnets bästa.

Artikel 19: Barnet har rätt att skyddas mot fysiskt eller psykiskt våld och mot vanvård eller utnyttjande av föräldrar eller andra vårdnadshavare.

Artikel 20–21: Ett barn, som berövats sin familjemiljö, ska ha rätt till alternativ omvårdnad. Vid adoption ska staterna säkerställa att största vikt ges till vad som bedöms vara barnets bästa.

Artikel 22: Flyktingbarnet har rätt till skydd och hjälp om det kommer ensamt eller tillsammans med föräldrar eller annan person.

Artikel 23: Ett barn med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning har rätt till ett fullvärdigt och anständigt liv som gör det möjligt för dem att delta aktivt i samhället.

Artikel 24: Barnet har rätt till bästa möjliga hälso- och sjukvård och rehabilitering. Alla länder ska arbeta för att minska spädbarns- och barnadödligheten och bekämpa sjukdomar och undernäring och avskaffa traditionella sedvänjor som är skadliga för barns hälsa. Gravida och nyblivna mammor har rätt till hälsovård.

Artikel 25: Ett barn som har omhändertagits för vård, skydd eller behandling har rätt att få sin behandling och sitt omhändertagande granskat på regelbunden basis.

Artikel 26 och 27: Varje barn har rätt till den levnadsstandard som är skälig för att trygga barnets utveckling. Föräldrarna har huvudsakligen ansvaret för detta, men om de inte klarar av det, måste staten se till att det finns stödprogram för att säkerställa detta. Även barnets sociala trygghet ska säkerställas med tex socialförsäkringar som ska ges till familjer beroende på vilka tillgångar de har.

Artikel 28–29: Barnet har rätt till gratis grundskoleutbildning. Undervisningen bör förbereda barnet för livet, utveckla respekt för mänskliga rättigheter och fostra i en anda av förståelse, fred, tolerans och vänskap mellan folken.

Artikel 30: Barnet, som tillhör minoritetsgrupper eller ursprungsbefolkningar, har rätt till sitt språk, sin kultur och religion.

Artikel 31: Barnet har rätt till lek, vila och fritid.

Artikel 32: Barnet har rätt att skyddas mot ekonomiskt utnyttjande samt mot hårt arbete som skadar eller hindrar barnets skolgång och äventyrar barnets hälsa.

Artikel 33: Barnet har rätt att skyddas från olaglig användning av narkotika.

Artikel 34: Barnet har rätt att skyddas mot alla former av sexuella övergrepp och mot att utnyttjas i prostitution och pornografi.

Artikel 35: Bortförande, försäljning eller handel med barn ska förhindras.

Artikel 37: Inget barn får utsättas för tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling och bestraffning. Inget barn får olagligt eller godtyckligt berövas sin frihet. Barnet får inte bestraffas med livstids fängelse eller dödsstraff. Varje frihetsberövat barn ska behandlas humant och med respekt. Barnet har rätt att snarast möjligt få juridisk hjälp. Barnet i fängelse har rätt till kontakt med och besök av sin familj.

Artikel 38: Konventionsstater skall vidta alla lämpliga åtgärder för att tillförsäkra att barn under 18 år inte deltar i väpnade konflikter. Barn får inte heller användas eller rekryteras av gerillarörelser m.fl.

Artikel 39: Barnet som blivit offer för vanvård, utnyttjande, försummelse, tortyr, väpnade konflikter eller annan omänsklig behandling har rätt till rehabilitering och social återanpassning.

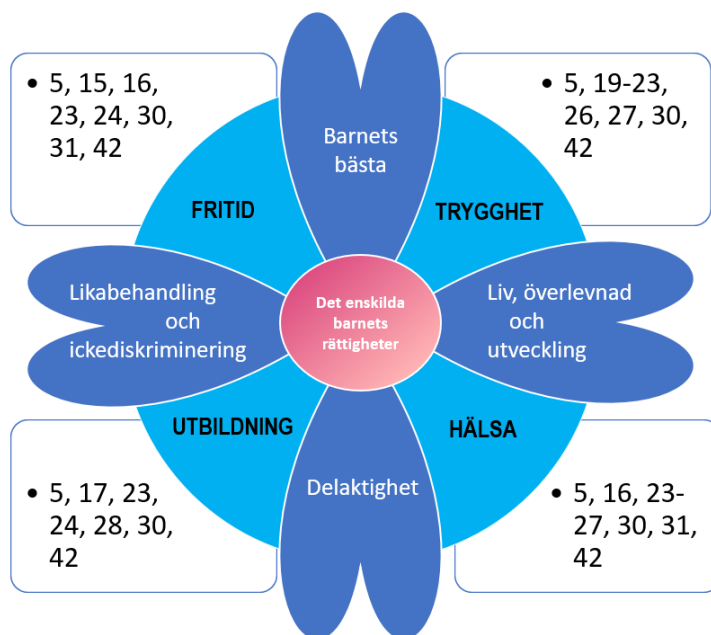
Artikel 40: Barnet, som är anklagat för brott eller blivit dömt för straffbara handlingar, har rätt till en behandling som främjar barnets känsla för värdighet och för andras mänskliga rättigheter och grundläggande friheter.

Artikel 41: Rättigheterna i konventionen gäller inte om andra nationella lagar ger barnet större möjligheter att förverkliga rättigheterna.

Artikel 42: De stater som anslutit sig till konventionen åtar sig att göra konventionens bestämmelser och principer allmänt kända bland vuxna och barn.

Artikel 43–45: Bestämmelser om hur alla länder som anslutit sig till konventionen ska arbeta för att förverkliga den. En övervakningskommitté inom FN granskar konventionsstaternas rapporter. FN-organ och frivilligorganisationer kan också delta med information till FN.

Artikel 46–54: Regler om hur stater kan ansluta sig till konventionen och när dessa börjar gälla. En reservation som strider mot denna konventions ändamål och syfte skall inte tillåtas.

Bilden förklarar hur barnkonventionens artiklar sorterats i relation till stadens fokusområden och varje barn som rättighetsbärare. Under fokusområden beskrivs några av stadens ansvar och utmaningar utifrån vad som framkommit i beredningen av planen. Det finns dock ett flertal ytterligare områden där stadens verksamheter tillsammans påverkar barns rättigheter. Inom respektive fokusområde är det även viktigt att beakta barns olika förutsättningar för att få rättigheterna tillgodosedda.